

Nr 197.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1918 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalerna vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna, folk- och småskolorna, de högre folkskolorna och de kommunala mellanskolorna jämte i ärendet väckta motioner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna, folk- och småskolorna, de högre folkskolorna och de kommunala mellanskolorna för sådant ändamål under riksdagens åttonde huvudtitel beräkna

dels ifråga om lärarpersonalen vid högre lärarinneseminariet ett belopp av 65,000 kronor, därav såsom ökning av det *ordinarie anslaget* till seminariet 43,000 kronor samt på *extra stat* för år 1919 såsom förslagsanslag, högst 22,000 kronor, till extra och vikarierande lärare m. m. (punkten 135);

dels beträffande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken ett belopp av 1,860,000 kronor, därav såsom ökning av det *ordinarie reservationsanslaget* till de allmänna läroverken 1,400,000 kronor samt på *extra*

stat för år 1919 såsom förslagsanslag, högst 460,000 kronor, till extra och vikarierande lärare m. m. (punkten 138);

dels vad angår lärarpersonalen vid de kommunala mellanskolorna en ökning av det *ordinarie förslagsanslaget* till understöd åt nämnda skolor med 310,000 kronor (punkten 153);

dels beträffande lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna ett belopp av 670,000 kronor, därav 663,800 kronor såsom ökning av det *ordinarie anslaget* till nämnda seminarier, samt på *extra stat* för år 1919 såsom förslagsanslag, högst 6,200 kronor, till hyresbidrag till rektorerna vid vissa folkskoleseminarier (punkten 160);

dels ifråga om stipendier för seminarieelever en ökning av det i riksstaten under åttonde huvudtiteln på *ordinarie stat* för ändamålet uppförda anslaget med 28,000 kronor (punkten 161);

dels vidkommande lärarpersonalen vid folk- och småskolor ett belopp av 22,500,000 kronor, därav 22,074,000 kronor såsom ökning av det *ordinarie förslagsanslaget* till lönetillskott åt lärare vid folk- och småskolor, 335,000 kronor såsom ökning av det *ordinarie förslagsanslaget* till avlöningsbidrag till sjukvikarier för lärare vid folk- och småskolor samt 91,000 kronor såsom ökning av det *ordinarie förslagsanslaget* till befrämjande av folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar (punkten 177);

dels och vad angår lärarpersonalen vid högre folkskolor en ökning av det å *ordinarie stat* uppförda förslagsanslaget till understöd åt högre folkskolor med 293,000 kronor (punkten 183).

Kungl. Maj:ts
proposition
nr 260.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 22 mars 1918 till riksdagen avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition nr 260, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

A. Beträffande grunder för kvinnas anställning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier:

dels medgiva, att infödd svensk kvinna må kunna av Konungen i stadgad ordning utnämnas och befordras till

rektor vid högre lärarinneseminariet, kvinnligt folkskoleseminarium och statssamskola,

lektor vid högre allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarium, samt

adjunkt vid allmänt läroverk;

dels ock föreskriva, att i fråga om gift kvinnas behörighet att söka och innehava sådana lärarbefattningar vid ifrågavarande undervisningsanstalter, till vilka kvinna må kunna befordras, skall gälla

att gift kvinna må till sådan lärarbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande; samt

att, därest kvinnlig innehavare av sådan lärarbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattningen, därest icke vederbörande skolöverstyrelse med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande finner det nödigt.

B. Beträffande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken:

dels godkänna de förslag, som av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagts i fråga om avlönings- och pensionsförmåner ävensom vad darsammastädes föreslagits beträffande tjänstgöringsskyldighet för övningslärare, att tillämpas från och med år 1919;

dels för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som föreslagits för ordinarie befattningshavare, fastställa de av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna villkor och bestämmelser;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid allmänt läroverk, skall vara pliktig underkasta sig nämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

dels föreskriva, att de till teckningsläraren och musikläraren vid Göteborgs högre latinläroverk från kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningen nu utgående arvoden å respektive 125 och 150 kronor skola upphöra att utgå från sagda stipendieinrättning;

dels, i händelse av godkännande av vad utav departementschefen föreslagits i fråga om avlöningsförmåner och inrättande av nya lärartjänster ävensom vid bifall till vad i nästföregående moment hemställts, höja det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 1,779,261 kronor eller från 5,890,989 kronor till 7,670,250 kronor;

dels ock på extra stat för år 1919 anvisa:

till extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 460,000 kronor;
 till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 41,500 kronor; samt
 till provårskurser för blivande lärare vid de högre allmänna läroverken i Göteborg ett förslagsanslag, högst 27,350 kronor.

C. Beträffande lärarpersonalen vid högre lärarinneseminariet:

dels godkänna de förslag, som av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagts i fråga om avlönings- och pensionsförmåner ävensom vad darsammastädes föreslagits beträffande tjänstgöringsskyldighet för övningslärare, att tillämpas från och med år 1919;

dels för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som föreslagits för ordinarie befattningshavare, fastställa de av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna villkor och bestämmelser,

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid högre lärarinneseminariet, skall vara pliktig underkasta sig nämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

dels, i händelse av godkännande av de utav departementschefen föreslagna avlöningsförmåner, höja det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet med 40,135 kronor eller från 76,350 kronor till 116,485 kronor;

dels på extra stat för år 1919 till arvoden åt timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet anvisa ett förslagsanslag, högst 16,800 kronor;

dels ock medgiva, att från och med år 1919 tillsvidare och till dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer ej mindre den hyresersättning, som tillkommer rektor och biträdande föreståndarinna, därest fri bostad ej åtnjutes, må utgå till rektor med 2,400 kronor och till biträdande föreståndarinna med 1,000 kronor för år räknat, än även det hyresbidrag, som tillkommer lektor, må utgå med 800 kronor för år.

D. Beträffande lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna:

dels godkänna de förslag, som av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagts i fråga om avlönings- och pensionsförmåner ävensom vad därsammastädes föreslagits beträffande tjänstgöringsskyldighet för övningslärare, att tillämpas från och med år 1919;

dels för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som föreslagits för ordinarie befattningshavare, fastställa de av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna villkor och bestämmelser;

dels förklara,

att nyssnämnda villkor och bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i fråga om de adjunkter, vilka tilläventyrs komma att uppföras å övergångsstat;

att i fråga om sistnämnda befattningshavare skall gälla, att adjunkt, manlig eller kvinnlig, må tillgodoräknas de tjänstår utöver tre, han eller hon, efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola, dock ej mer än tio år;

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid folkskoleseminarium, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser;

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig vare sig ny avlöningsstat eller övergångsstat och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola vardas bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stater tillkommande avlöningsförmåner;

att adjunkt, manlig eller kvinnlig, vilken icke varder uppförd på ny stat eller övergångsstat, skall, samtidigt som de nya staterna träda i kraft, uppföras å allmänna indragningsstaten; samt

att å allmänna indragningsstaten uppförd befattningshavare skall bibehållas vid ej mindre honom eller henne enligt nu gällande bestämmelser tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, varav befattningshavaren vid överflyttningen är i åtnjutande, än även honom eller henne vid 1918 års utgång tillkommande tillfällig löneförbättring; dock med skyldighet *dels* att, i händelse befattningshavaren, efter förflyttning till indragningsstaten, erhåller annan ordinarie befattning å rikets, riksdagens eller kommuns stat, i allo frånträda avlöningsförmånerna å indragningsstaten, såvida de understiga eller äro lika med de nya avlöningsförmå-

nera, samt, därest avlöningsförmånerna å indragningsstaten överstiga berörda nya avlöningsförmåner, vidkännas mot de senare svarande avdrag, dels ock att, när befattningshavare, kvarstående å indragningsstaten, uppnått den för pension stadgade levnadsåldern, åtnöjas med pension å indragningsstat motsvarande den del av avlöningsförmånerna, som äro att hänföra till lön jämte ålderstillägg;

dels, i händelse av godkännande av ovan föreslagna avlöningsförmåner ävensom i statsrådsprotokollet framlagt förslag angående inrättande av nya lärartjänster vid folkskoleseminarierna samt beredande av medel för uppvärmning, belysning, materiell m. m. för folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund och Falun, höja det ordinarie anslaget till folkskoleseminarierna med 656,815 kronor eller från 849,025 kronor till 1,505,840 kronor;

dels, vid bifall till förslaget om överförande å ordinarie stat av medel till stipendier åt eleverna i parallellavdelningarna vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund och Falun, höja det ordinarie anslaget till stipendier för seminarieelever med 28,800 kronor eller från 150,225 kronor till 179,025 kronor;

kommande, vid bifall till vad sålunda hemställts, det gemensamma reservationsanslaget till folkskoleseminarierna att ökas från nuvarande 999,250 kronor med 685,615 kronor till 1,684,865 kronor;

dels till bestridande av hyresbidrag till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Karlstad och Umeå på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 6,200 kronor;

dels medgiva, att från och med år 1919 tills vidare, och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, hyresbidrag må utgå

vid folkskoleseminariet i Stockholm till ordinarie manlig lektor med 800 kronor, till ordinarie manlig adjunkt å övergångsstat med 600 kronor, till ordinarie lärare i teckning med 500 kronor, till ordinarie lärare i gymnastik med 500 kronor, till extra ordinarie ämneslärare, som tjänstgjort under fyra lästerminer vid folkskoleseminarium, allmänt läroverk eller annan under läroverksöverstyrelsens eller folkskolöverstyrelsens inseende ställd läroanstalt, med 500 kronor och till extra ordinarie ämneslärare, som fullgjort sådan tjänstgöring under tio lästerminer, med 600 kronor, samt

vid folkskoleseminariet i Göteborg till ordinarie manlig lektor i första lönegraden med 700 kronor, i andra lönegraden med 850 kronor och i tredje lönegraden med 1,000 kronor, till ordinarie manlig adjunkt å övergångsstat i första lönegraden med 450 kronor, i andra lönegraden med 575 kronor samt i tredje, fjärde eller femte lönegraderna med 700 kronor, till ordinarie lärare i teckning med 300 kronor, till ordinarie lärare i

gymnastik med 300 kronor, till vikarierande adjunkt å vakant tjänst med 450 kronor och till annan extra ordinarie ämneslärare med 300 kronor;
dels ock för sistberörda ändamål på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

E. Beträffande lärarpersonalen vid folk- och småskolor :

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslag i avseende å avlöningsförmåner, att tillämpas från och med år 1919;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må äga utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmånens åtnjutande böra stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av omförmälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagt förslag till grunder i fråga om utgående av statsbidrag till lärare vid folkskolor och småskolor;

dels förklara,

att ordinarie folkskollärare, som tillsatts före den 1 januari 1919, ävensom lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken före den 1 januari 1919 erhållit den fastare anställning, som avses i § 24 mom. 3 och § 33 mom. 2 av folkskolestadgan, skall, därest han icke ingår på den nya löneregleringen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension eller ålderdomsunderstöd enligt nu gällande bestämmelser; samt

att, i det fall att ordinarie folkskollärare eller lärare vid småskolor, lärare vid mindre folkskolor eller biträdande lärare vid folkskolor med sådan fastare anställning, som avses i § 24 mom. 3 och § 33 mom. 2 av folkskolestadgan, icke ingår på den nya lönestaten, statsbidraget till sådan lärares avlöning skall efter den 1 januari 1919 utgå efter hittills gällande grunder;

dels ock, vid bifall till i statsrådsprotokollet framlagt förslag till avlöning för den vid folk- och småskolor anställda lärarpersonal ävensom darsammastädes framlagt förslag till grunder i fråga om statsbidrags utgående, höja följande i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslag, nämligen

anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från

dess nuvarande belopp, 17,440,000 kronor, med 22,695,000 kronor till 40,135,000 kronor;

anslaget till avlöningsbidrag åt sjukvikarier för lärare vid folk- och småskolor från dess nuvarande belopp, 282,000 kronor, med 201,000 kronor till 483,000 kronor; samt

anslaget till befrämjande av folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar från dess nuvarande belopp, 225,000 kronor, med 75,000 kronor till 300,000 kronor.

F. Beträffande lärarpersonalen vid högre folkskolor:

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslag i avseende å avlöningsförmåner, att tillämpas från och med år 1919;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmånens åtnjutande bära stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av omfördälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagt förslag till grunder ifråga om utgående av statsbidrag till högre folkskolor;

dels förklara, att ordinarie lärare vid högre folkskola, vilken tillsatts före den 1 januari 1919, skall, därest han icke ingår på den nya löneregleringen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension enligt nu gällande bestämmelser;

dels ock, vid bifall till vad i statsrådsprotokollet föreslagits ej mindre i fråga om avlöning till lärarpersonalen vid högre folkskolor än även beträffande grunder och villkor för utgående av statsunderstöd till ifrågasvarande skolor, höja följande i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslag, nämligen

anslaget till understöd åt högre folkskolor från dess nuvarande belopp, 157,000 kronor, med 253,000 kronor till 410,000 kronor; samt

anslaget till bidrag till avlöande av vikarie för lärare vid högre folkskola från dess nuvarande belopp, 2,000 kronor, med 1,000 kronor till 3,000 kronor.

G. Beträffande lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor:

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslag i avseende å avlöningsförmåner, att tillämpas från och med år 1919;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmånens åtnjutande böra stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av omfördälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagt förslag till grunder i fråga om utgående av statsbidrag till kommunala mellanskolor;

dels förklara, att ordinarie lärare vid kommunal mellanskola, vilken tillsats före den 1 januari 1919, skall, därest han icke ingår på den nya löneordningen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension enligt nu gällande bestämmelser;

dels ock, vid bifall till vad i statsrådsprotokollet föreslagits ej mindre i fråga om avlöning till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor än även beträffande grunder och villkor för utgående av statsunderstöd till ifrågavarande skolor, höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala mellanskolor från dess nuvarande belopp, 340,000 kronor, med 342,000 kronor till 682,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet hänvisa till aberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft *dels* följande inom första kammaren väckta motioner, nämligen

Motioner.

nr 183, av herr *Bergqvist* m. fl., däri hemställts, att riksdagen ville *dels* på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 350,000 kronor att under sagda år utgå som ortstillägg åt lärare vid de högre allmänna läroverken och samskolorna, vid folkskoleseminarierna samt vid folk- och småskolorna i Västerbottens och Norrbottens län,

dels bestämma, att ortstilläggen skola, med de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t må äga att utfärda, utgå med följande belopp, nämligen för rektor, lektor och adjunkt vid högre allmänt läroverk samt för adjunkt vid samskola 300 kronor,

för extra och vikarierande lärare vid högre allmänt läroverk, ämneslärarinna vid samskola samt övningslärare med full tjänstgöring vid högre allmänt läroverk 200 kronor,

för övningslärare med full tjänstgöring vid samskola 150 kronor, för rektor och adjunkt (lektor) vid folkskoleseminarium 300 kronor, för extra och vikarierande lärare, övningslärare med full tjänstgöring och övningsskollärare vid folkskoleseminarium 200 kronor, för ordinarie, extra ordinarie och vikarierande lärare vid folkskola 200 kronor, samt

för biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola och lärare vid småskola 150 kronor;

nr 185, av *densamme*, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 260 ifråga om ålders-tillägg för ämneslärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminarieriet och folkskoleseminarierna, att här avsedda del därav (sid. 172, 207, 277) må erhålla följande lydelse:

att därvid befattningshavare, vilken före utgången av år 1918 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk samt under åren 1919—1928 utnämnes till ordinarie ämneslärare (resp. ordinarie lektor, resp. lektor), må tillgodoräknas tid, varunder han efter vunnen sådan behörighet omedelbart, därest han ej genom styrkt sjukdom eller annan giltig orsak varit förhindrad att då tjänstgöra, före tillträdet till den ordinarie tjänsten tjänstgjort vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminarieriet eller folkskoleseminarium i egenskap av extra eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring, dock med den begränsning, att den, som utnämnes under år 1919, må tillgodoräkna sig ett år, den, som utnämnes under år 1920, två år, den, som utnämnes under år 1921, tre år, den, som utnämnes under år 1922, fyra år, och den, som utnämnes under något av åren 1923—1928, fem år av nyss angivna extra ordinarie tjänstgöringstid;

nr 186, av *densamme* m. fl., däri hemställts, att riksdagen ville besluta, att manlig lärare vid småskola och mindre folkskola samt biträdande manlig lärare vid folkskola skall åtnjuta en grundlön, som med 200 kronor överstiger vad riksdagen må bestämma som avlöning åt motsvarande kvinnlig lärare, och i samband därmed höja anslaget till avlöning av folk- och småskollärare med 30,800 kronor;

nr 187, av herr *Magnusson*, däri föreslagits, att riksdagen måtte besluta att, utöver de i Kungl. Maj:ts proposition upptagna beloppen, veckotimpenningen för ordinarie manlig gymnastiklärare höjes med 30 kronor och för kvinnlig gymnastiklärare med 20 kronor;

nr 188, av herr *Bergman*, däri hemstälts, att avlöningsbeloppen bestämmas sålunda:

för manlig musiklärare vid högre allmänt läroverk: lön å 1,800 kronor i 1:a, 2,025 kronor i 2:dra, 2,250 kronor i 3:dje och 2,475 kronor i 4:de avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 3,300 kronor för 20 veckotimmars undervisning;

manlig musiklärare vid realskola lön å 1,150 kronor i 1:a, 1,300 kronor i 2:dra, 1,450 kronor i 3:dje och 1,600 kronor i 4:de avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 2,400 kronor för 15 veckotimmars undervisning;

kvinnlig musiklärare vid realskola lön å 1,000 kronor i 1:a, 1,120 kronor i 2:a, 1,240 kronor i 3:dje och 1,360 kronor i 4:de avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 2,040 kronor för 15 timmars undervisning i veckan;

att anslaget till läroverksstaten beviljas med härav föranlett förhöjt belopp;

samt att beträffande villkoren för övrigt det bestämmes, att ordinarie musiklärare skall vara skyldig att för den fastställda lönen tjänstgöra:

musiklärare vid högre allmänt läroverk 15 och vid realskola 10 veckotimmar; varvid dock varje körsångs- eller samsjungningstimme, 2 veckotimmar vid varje läroverk, må beräknas som dubbelstimme d. v. s. anses motsvara vardera 2 vanliga lektionstimmar;

ävensom att ytterligare tjänstgöring må kunna åläggas musiklärare vid högre allmänt läroverk intill sammanlagt 20 och vid realskola intill sammanlagt 15 veckotimmar;

nr 189, av *densamme*, däri hemstälts, att riksdagen måtte för sin del bifalla Kungl. Maj:ts i propositionen nr 260 å sidan 164 framställda förslag med den ändring,

att efter ordet »provårsläroverk» införas orden »ävensom vid statens provskola, Nya elementarskolan samt rektor vid sistnämnda skola»,

att efter orden »arvode av» insättes »400 kronor» i stället för »300 kronor», och

att härav föranledd ändring måtte ske i avseende på beloppet av det för läroverkens stat utgående anslaget;

nr 190, av *densamme*, däri yrkats avslag å den del av Kungl. Maj:ts förslag, som avser viss skyldighet för befattningshavare vid de allmänna läroverken att underkasta sig eventuell förflyttning till annan befattning inom undervisningsväsendet, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, ävensom hemstälts, att det ifrågavarande momentet (å sid. 169 i Kungl. Maj:ts proposition nr 260) måtte få följande lydelse:

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av

den tjänstegrad och den avlöning, han innehar, utöver vad honom jämlikt hittills varande lönereglering i sådant avseende åligger, vara pliktig att, för den händelse i sammanhang med en allmän revision av läroverksorganisationen hans tjänstgöring anses lämpligen böra förläggas till annan, med de nuvarande allmänna läroverken jämförlig läroanstalt än den, där han då är anställd, underkasta sig dylik förflyttning; börande sådan förflyttning, så vitt möjligt, icke medföra förändring av boningsort, men, om ofrånkomlig nödvändighet skulle föreligga för förflyttning till annan ort, vara förenad med rätt att av statsverket erhålla skälig flyttningshjälp till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

nr 193, av herr *Bergqvist*, däri hemställt, att riksdagen ville för sin del medgiva, att övningsskollärare vid folkskoleseminarium må för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig tjänstgöring som lärare vid statsunderstödd uppfostringsanstalt för vanartiga barn, där undervisningen omfattar i huvudsak samma lärokurser som de, vilka genomgås i egentlig folkskola;

nr 194, av *densamme*, däri hemställt, att riksdagen ville *dels* på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 3,800 kronor att användas såsom ortstillägg åt ordinarie, extra ordinarie och vikarierande lärare vid de kommunala mellanskolorna i Västerbottens och Norrbottens län, *dels* bestämma, att ortstilläggen skola under de närmare villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t må äga att utfärda, utgå med 200 kronor till envar av sagda lärare;

dels ock följande inom andra kammaren väckta motioner, nämligen

nr 397, av herr *Bäckström*, däri hemställt, att riksdagen måtte anvisa som ordinarie förslagsanslag under åttonde huvudtiteln, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, ett belopp av 1,441,550 kronor för beredande av höjning av ålderstilläggen åt ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola och lärare vid småskola m. fl. att utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter som för tillämpning av dessa grunder må finnas erforderliga:

a) till ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola, utom övriga löneförmåner, efter respektive 5, 10 och 15 år, tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, samt

b) till lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd tills vidare med ömsesidig rätt till minst fyra månaders uppsägning, utom övriga löneförmåner, efter respektive 5, 10 och 15 år, tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor, dock att härifrån må undantagas sådan oexaminerad lärare, som

vid den nya löneregleringens ikraftträdande är berättigad till helt åldersunderstöd eller som blivit antagen efter den 31 december 1907;

nr 404, av herr *Runefors*, däri hemställdts,

att riksdagen måste besluta sådana ändringar i det av Kungl. Maj:t framförda förslaget till lönereglering för lärarepersonalen vid rikets folk- och småskolor, att de manliga ordinarie folkskollärarnas grundlön höjes med 200 kronor till 2,300 kronor, de manliga extra ordinarie folkskollärarnas lön höjes med 100 kronor till 1,800 kronor och småskollärarinornas grundlön höjes med 100 kronor till 1,300 kronor;

att utskottet behagade vidtaga övriga ändringar i kungl. propositionen, vartill ett bifall till motionen eventuellt kan föranleda;

nr 408, av herr *Olsson* i Ramsta m. fl., däri hemställdts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition, nr 260, att grundlönen för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd tillsvidare med ömse-sidig rätt till minst 4 månaders uppsägning, bestämmes till 1,400 kronor;

nr 409, av herr *Sterne*, däri hemställdts,

att riksdagen måtte besluta följande ändrade lydelse i Kungl. Maj:ts proposition angående grunderna för kvinnas anställning vid våra läroanstalter,

dels medgiva, att infödd svensk kvinna må kunna av Konungen i stadgad ordning utnämnas och befordras till

rektor vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt folkskoleseminarium, samt

lektor vid högre lärarinneseminariet,

dels ock föreskriva — — — — sådana lärartjänster vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt folkskoleseminarium, till vilka kvinnor kunna befordras, skall gälla,

att gift kvinna — — — — upprätthållande finner det nödigt;

att riksdagen måtte, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition i vad den avser småskollärarepersonalens avlöningsförhållanden, besluta följande ändrade lydelse rörande löneförmånerna för lärare vid småskola:

att för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd tills vidare med ömse-sidig rätt till minst fyra månaders uppsägning, avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 1,300 kronor, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor, dock att — — — — den 31 december 1907;

att anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor

höjes från dess nuvarande belopp, 17,440,000 kronor, med 24,739,590 kronor till 42,179,590 kronor;

att riksdagen måtte, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts förslag i avseende å lönereglering för lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor, besluta följande ändrade lydelse rörande löneförmånerna för denna lärarpersonal:

rektor, förutom avlöningsförmåner såsom ordinarie ämneslärare, särskilt arvode av 1,200 kronor;

— — — — —
 ordinarie manlig ämneslärare, — — — — vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

ordinarie kvinnlig ämneslärare, — — — — vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

b)

I.

a) — — —

b) — — —

c) för rektor och biträdande föreståndarinna det för ifrågavarande befattningshavare stadgade särskilda arvodet.

d) — — —

e) — — —

f) — — —

nr 424, av herr *Helger*, m. fl., däri hemställt, att riksdagen måtte med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i propositionen nr 260 besluta,

att pensionsberättigad ordinarie folkskollärares skyldighet att avgå från tjänsten, då han uppnått 60 års ålder, må äga tillämpning allenast för det fall, att såväl vederbörande skolstyrelse som folkskolinspektör finna den pensionsberättigade lärarens avgång nödvändig med hänsyn till skolans bästa,

att för pensionsberättigad lärare vid småskola, biträdande lärare vid folkskola samt lärare vid mindre folkskola sådan skyldighet må under tiden från den 1 januari 1918 till och med den 1 juli 1920 äga tillämpning allenast för ovan nämnda fall,

att pensionsberättigad lärare vid småskola, biträdande lärare vid folkskola samt lärare vid mindre folkskola, som under sagda tid blir av sjukdom urståndsatt att vederbörligen fullgöra sin tjänst, må åtnjuta bidrag till vikarie efter samma grunder som övriga småskollärare och oberoende av om läraren kan förete läkarebetyg, att han icke är för all framtid oförmögen att i tjänsten återinträda;

nr 429, av herr *Berggren*, däri hemställts, att riksdagen måtte utöver de i Kungl. Maj:ts proposition nr 260 upptagna beloppen höja timpenningen för ordinarie manlig gymnastiklärare med 30 kronor och för ordinarie kvinnlig gymnastiklärare med 20 kronor samt för vikarierande manlig gymnastiklärare med 25 kronor och för vikarierande kvinnlig med 20 kronor;

nr 437, av herr *Kjellberg*, däri hemställts, att riksdagen måtte för sin del bifalla Kungl. Maj:ts i proposition nr 260 å sid. 164 framställda förslag med den ändring,

att efter ordet »provårsläroverk» införas orden »ävensom vid statens provskola, Nya Elementarskolan samt rektor vid sistnämnda skola»,

att efter orden »arvode av» insättes »400 kronor» i stället för »300 kronor», och

att härav föranledd ändring måtte ske i avseende å beloppet av det för läroverkens stat utgående anslaget;

nr 438, av herr *Welin*, däri hemställts, att riksdagen ville, med avslag på vad Kungl. Maj:t föreslår i fråga om tillträde för kvinnor till ämneslärarbefattningar vid de allmänna läroverken och manliga folkskoleseminarierna, för sin del besluta, att de vid statens samskolor (utom den i Södertälje) befintliga ämneslärarinnetjänsterna, allt efter som de bliva lediga, indragas och ersättas med adjunktstjänster, som endast må sökas och innehavas av kvinnor;

nr 439, av *densamme*, däri hemställts, att riksdagen, med ändring av vad Kungl. Maj:t i motsvarande avseenden föreslagit, ville bestämma,

att ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola, efter respektive 5, 10 och 15 år, erhåller tre ålderstillägg, vart och ett å 250 kronor:

att för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd tills vidare med ömsesidig rätt till minst fyra månaders uppsägning, avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 1,400 kronor, vartill kunna, efter respektive 5, 10 och 15 år, komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor;

att för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd på viss tid eller såsom vikarie, ävensom för sådan tills vidare anställd lärare, vilken ej kan komma i åtnjutande av nyss föreslagna avlöningsförmåner, avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, 1,200 kronor;

att för oexaminerad lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd

tills vidare med ömsesidig rätt till minst 4 månaders uppsägning, och vilken vid den nya lönereglerngens ikraftträdande är berättigad till helt ålderdomsunderstöd eller blivit antagen efter den 31 december 1907, avlöningen skall utgöra, utom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, 750 kronor; samt

att lärarbostad skall innehålla:

för ordinarie manlig folkskollärare: minst tre sammanhängande rum och kök;

för ordinarie kvinnlig folkskollärare: minst två sammanhängande rum och kök; och

för annan lärare: *minst två rum och kök, därav minst ett rum och kök på samma botten.*

Beträffande motiven till de av motionärerna framställda olika förslag tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

*Allmänna
erinringar.*

De förslag, vilka äro i Kungl. Maj:ts öförmälda proposition förelagda riksdagens prövning, innebära en genomgripande löne- och pensionsreglering för nästan samtliga lärarkårer vid de allmänna undervisningsanstalterna i riket. Spörsmålet om en lönereglerng för nu ifrågavarande lärarkårens vidkommande har sedan ett flertal år stått på dagordningen, och behovet av en ändring i nu gällande avlöningsförhållanden har jämväl vid olika tillfällen och från ett flertal håll med styrka betonats. Riksdagen har också genom den tillfälliga löneförbättring, som de senare åren beviljats vissa lärarkårer och för innevarande år jämväl samtliga de kårer, för vilka en definitiv reglering nu ifrågasättes, visat sig behjerta det läge, i vilket lärarna befinna sig. Då nu efter en grundlig och omfattande utredning ett förslag till definitiv lönereglerng föreligger, har utskottet ansett, att denna fråga bör bringas till ett slutligt avgörande.

Till grund för det föreliggande lönereglerngsförslaget ligger ursprungligen ett av den s. k. lärarlönenämnden den 31 oktober 1914 afgivet betänkande. Nämnda betänkande har emellertid underkastats en genomgripande revision, och Kungl. Maj:ts förslag bygger i stort sett närmast på ett av lönereglerngskommittén öfver detta betänkande afgivet utlåtande. I väsentligaste delar har departementschefen uttalat sin anslutning till de grundsatser, åt vilka lönereglerngskommittén i sitt utlåtande givit uttryck; endast i vissa punkter har departementschefen ansett sig böra avvika från kommittén, varvid han i några fall följt de meningar, som inom kommittén reservationsvis gjorts gällande.

Den allmänna utgångspunkten i fråga om avlöningsbeloppens beräkning, som Kungl. Maj:ts förslag intager, är den, att beträffande de *statsanställda* befattningshavare, om vilka nu är fråga, avlöningsbelopp föreslas, som äro ställda i visst förhållande till vad för närvarande i ordinarie avlöningar utgår till statstjänstemän i allmänhet, varvid förutsättes, att de förra ävenledes må komma i åtnjutande av den ytterligare löneförbättring, vilken i form av krigstidstillägg eller krigstidshjälp eventuellt kan komma statens tjänst innehavare i allmänhet till del, samt att beträffande de *kommunalt* anställda befattningshavarna hänsyn tagits till å ena sidan, att krigstidstillägg eller krigstidshjälp ej utgår till dem, å andra sidan att en väsentlig och allmän höjning av deras nuvarande avlöningar synes erforderlig.

Jämväl utskottet finner den nu angivna allmänna utgångspunkten vara den riktiga, enär genom densamma möjlighet vinnes för ett rättvist tillgodoseende av de olika lärarkårer, om vilka här är fråga.

Utskottet

I den utredning, som legat till grund för det föreliggande förslaget, hava dryftats vissa allmänna grundsatser beträffande avlönings- och pensionsförhållanden, vilka till sin innebörd äro av en omfattande och principiell natur; hit höra, bland annat, spörsmålen om särskilda lönetillägg åt familjeförsörjare, om förhållandet mellan manliga och kvinnliga befattningshavares avlöning samt om beräkning av kommunala tjänstår för erhållande av statspension. Även om vissa av dessa frågor, med hänsyn till den ståndpunkt departementschefen till dem intagit, sakna en mera direkt betydelse för det föreliggande lönerегleringsförslaget, anser sig utskottet dock böra i det följande i korthet beröra desamma.

Härjämte innebär Kungl. Maj:ts proposition en utsträckning av kvinnas behörighet till lärarbefattningar vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier.

Utskottet anser sig till en början böra något dröja vid nu berörda frågor av en mera principiell innebörd, innan utskottet ingår på de särskilda lönerегleringsförslagen för olika lärarkårer.

Vad först beträffar fragan om särskilda lönetillägg till familjeförsörjare, må erinras, hurusom lärarlönenämnden grundat sina lönerегleringsförslag på den s. k. behovsprincipen, vars innebörd är, att befattningshavare, som är familjeförsörjare, skall åtnjuta högre avlöning än befattningshavare, som icke är familjeförsörjare, och ansett, att denna princip bort tillämpas på de kommunalt anställda lärarna men icke på de statsanställda. Lönerегleringskommittén däremot har framhållit, huru-

*Särskilda
lönetillägg åt
familjeförsör-
jare.*

som principens utformande i detalj visat sig vara föremål för delade meningar beträffande ett flertal frågor, och med hänsyn härtill pekat på nödvändigheten av en utredning i ämnet. Departementschefen har, under uttalande av sina sympatier för den av lärarlönenämnden framlagda löneprincipen, ansett de av löneregeringskommittén gjorda invändningarna under förhandenvarande förhållanden utgöra ett avgörande hinder för förslagets avfattande efter lärarlönenämndens linjer och anslutit sig till löneregeringskommitténs på hittillsvarande grunder byggda förslag.

Utskottet.

Sådant det nu framlagda förslaget föreligger, är det följaktligen byggt på hittills gällande avlöningsprinciper. Vid sådant förhållande torde något särskilt yttrande från utskottets sida i fråga om den under lönefrågans föregående skeden omdebatterade behovsprincipen icke nu erfordras, och vill utskottet nu endast uttala sin anslutning till de av departementschefen förordade allmänna avlöningsgrunderna.

Emellertid har utskottet redan i detta sammanhang ansett sig böra framhålla, hurusom ett uppgivande av principen »särskilda lönetillägg åt familjeförsörjare» lett till, att de kontanta avlöningsförmånerna för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola blivit i förslaget satta till samma belopp, vare sig sådan lärare är man eller kvinna, vilket förhållande har att söka sin förklaring däri, att denna lärarkår nästan uteslutande utgöres av kvinnor. Enär inom samtliga andra lärarkårer en skillnad göres i avlöningshänseende mellan manlig och kvinnlig befattningshavare, har utskottet, med hänsyn till de, om också fåtaliga manliga lärarna inom småskolekåren, ansett en motsvarande skillnad även inom sistnämnda kår befogad och fördenskull anslutit sig till den motion, som i detta syfte blivit väckt. Till denna fråga återkommer emellertid utskottet i det följande.

Förhållandet mellan manliga och kvinnliga lärares avlöning.

Enligt lärarlönenämndens beräkningar skulle de kvinnliga lärarnas avlöning sättas lägre än de manliga lärarnas på grund av dels männens familjeförsörjningsplikt dels ock männens större arbetsprestation, där skillnad i sådant avseende förefunnes. Beträffande den del av mannens avlöning, som kunde anses betingad av hänsyn till hans familjeförsörjningsplikt, har nämnden ansett det avdrag från den manliga lärarens avlöning, som kunde anses motsvara familjeförsörjningsbehovet, böra bestämmas till sådant belopp, att den kvinnliga tjänstemannens effektiva avlöning, för tjänstår räknat, bleve i medeltal omkring 90 procent av motsvarande manliga tjänstemans effektiva avlöning för tjänstår.

Då nämndens förslag i huvudsakliga hänseenden ansluter sig till den uppfattning, åt vilken löneregeringskommittén vid ett föregående

tillfälle givit uttryck, har kommittén i förevarande fall icke funnit anledning nu frångå den salunda i huvudsak för kommittén och nämnden gemensamma ståndpunkten.

Departementschefen ansluter sig i sitt förslag till nu angivna beräkningsgrunder.

På sätt av utredningen framgår, har i stort sett någon meningskiljaktighet icke varit rådande i avseende å beräkningen av förhållandet mellan manliga och kvinnliga lärares avlöning. Utskottet finner sig sakna anledning till erinran mot de grunder, som i detta hänseende vunnit tillämpning.

Utskottet

I avseende å grunderna för övningslärares avlöning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna innebär förslaget i stort sett ett bibehållande av nuvarande avlöningssystem. Även om de på ifrågavarande övningslärare tillämpade avlöningsgrunder enligt utskottets mening innebära ett rättvist tillgodoseende av dessa lärare allt efter omfattningen av deras tjänstgöring, har utskottet dock icke kunnat undgå att finna systemet i fråga tämligen invecklat och ägnat att hindra önskvärd reda och överskådlighet över dessa lärares avlöningsförhållanden. Särskilda olägenheter visar det nuvarande systemet, då det gäller att finna enhetliga grunder i avseende å övningslärares pensionering. Emellertid har utskottet icke ansett sig under förhandenvarande förhållanden böra göra någon erinran mot de förslag, som härutinnan framlagts.

Grunderna för övningslärares avlöning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna.

I fråga om pensionsåldern för olika lärarkårer eller lärarkategorier hava under ärendets föregående behandling olika meningar gjort sig gällande.

I fråga om de statsanställda lärarna innebär den uppfattning, åt vilken departementschefen givit uttryck, att beträffande manliga lärare levnadsåldern skulle för ämneslärare och gymnastiklärare bibehållas vid nuvarande 65 år, resp. 62 år samt för musiklärare sänkas från nuvarande 65 till 62 år, medan åter tjänståldern skulle sänkas för ämneslärare från 35 till 33 år och för musiklärare från 35 till 30 år. Vad angår kvinnliga lärare har departementschefen uttalat sig för en höjning av ämneslärares pensionsålder från nuvarande 55 levnads- och 25 tjänstår till 60 levnads- och 30 tjänstår eller alltså samma ålder som för kvinnliga befattningshavare i allmänhet. Lärarna vid de med folkskoleseminarierna förenade övningsskolorna skulle, ehuru statsanställda, medgivas rätt att kvarstå i folkskollärares pensionsinrättning, och skulle för dem i avseende å pensionsålder gälla samma bestämmelser som beträffande folkskollärare.

Pensionsålder.

Statsanställda lärare.

Utskottet. Enär spörsmålet om de statsanställda lärarnas pensionsålder läres i annat sammanhang komma under riksdagens prövning, har utskottet här endast velat tillkännagiva, att utskottet, då utskottet haft att skärskåda detsamma mot bakgrunden av de föreslagna avlöningsbeloppen, icke haft något att erinra mot den uppfattning, departementschefen i dessa stycken gjort gällande.

Kommunanställda lärare. Vad angår de kommunalt anställda lärarna har departementschefen ansett, att beträffande lärare vid folkskolor och högre folkskolor, såväl manliga som kvinnliga lärare, rätt till hel pension bör inträda vid uppnådda 60 levnads- och 33 tjänstår i stället för vid nuvarande 55 levnads- och 30 tjänstår, samt att beträffande lärare vid kommunala mellanskolor rätten till hel pension bör för manlig lärare inträda vid uppnådda 65 levnads- och 33 tjänstår och för kvinnlig lärare vid uppnådda 60 levnads- och 30 tjänstår i stället för nuvarande för såväl manlig som kvinnlig lärare gällande 55 levnads- och 30 tjänstår.

Utskottet. Även ifråga om nu senast omförmälda lärares pensionsålder har utskottet funnit sig böra ansluta sig till departementschefens i detta avseende uttalade mening.

Grunderna för kvinnas anställning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier. I fråga om grunderna för kvinnas anställning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier innebär det föreliggande förslaget dels behörighet för infödd svensk kvinna att kunna av Konungen i stadgad ordning utnännas och befordras till vissa angivna rektors- och ämneslärarbefattningar, dels ock vissa grunder i fråga om gift kvinnas behörighet att söka och innehava lärartjänster, till vilka kvinnor skulle kunna befordras. Härjämte har departementschefen uttalat sig för en utsträckning av kvinnas behörighet till vissa övningslärarbefattningar vid omförmälda slag av läroanstalter ävensom framlagt förslag i fråga om kvinnas anställning vid folkskoleseminariernas övningsskolor.

I avseende å de två sistnämnda spörsmålen torde, enär utnänningsrätten till dessa tjänster icke tillkommer Kungl. Maj:t utan underordnad myndighet, något särskilt uttalande från utskottets sida icke vara erforderligt. Vad däremot angår frågan om kvinnas (resp. gift kvinnas) behörighet till vissa rektors- och ämneslärarbefattningar, vill utskottet anföra följande.

På sätt av statsrådsprotokollet framgår, hava olika meningar gjort sig gällande vid de utredningar, denna fråga varit underkastad.

Lärlönenämnden har föreslagit, att kvinna må kunna av Konungen utnännas och befordras till adjunkt vid realskola för gossar och högre all-

mänt läroverk samt till lektor vid högre allmänt läroverk dock med närmare angiven begränsning, till lektor vid högre lärarinneseminariet, till lektor vid folkskoleseminarium, dock med viss begränsning, ävensom till rektor vid statssamskola, högre lärarinneseminariet och kvinnligt folkskoleseminarium.

Löneregleringskommittén åter har förordat, att kvinna må kunna utnämnas och befordras till adjunkt vid allmänt läroverk utan någon inskränkning, till lektor vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt folkskoleseminarium. Däremot har kommittén icke ansett sig kunna förorda förslaget, i vad det avser behörighet för kvinna till lektorstjänst vid högre allmänt läroverk och manligt folkskoleseminarium eller till rektorsbefattning vid statssamskola. Inom kommittén har emellertid i en av fyra ledamöter avgiven reservation gjorts gällande, att enligt reservanternas mening jämväl senast berörda befattningar böra stå öppna för kvinnliga sökande.

Till denna sistnämnda uppfattning har även departementschefen anslutit sig, under uttalande, bland annat, att en fri och öppen tävlan borde råda mellan män och kvinnor om nu ifrågavarande slag av befattningar.

På sätt i det föregående omförmälts, hava motionsvis yrkanden gjorts (herr Sternes motion nr 409 och herr Welins motion nr 438), vilka innebära avslag helt eller delvis å det förslag, som Kungl. Maj:t i förevarande punkt framlagt, varjämte föreslagits en succesiv ombildning av de nuvarande ämneslärarinnetjänsterna vid samskolorna till kvinnliga adjunktsbefattningar.

De skäl och synpunkter, vilka framträtt och anförts till förmån för ett öppnande för kvinnor av samtliga ovan omförmälda lärarbefattningar, hava på utskottet verkat övertygande, och finner sig utskottet följaktligen böra ansluta sig till den uppfattning, som kommit till uttryck i Kungl. Maj:ts föreliggande förslag i denna del. Så mycket mer har utskottet ansett sig böra förorda det föreliggande förslaget, som utskottet funnit en sådan ståndpunkt såväl stå i fullgod överensstämmelse med den enligt utskottets mening riktiga uppfattningen, att kvinnor skola äga behörighet till sådana befattningar, till vilka de sedan länge ägt möjlighet förvärva erforderlig kompetens, som ock vara ägnad bidraga till en fri och obunden utveckling på ifrågavarande område, en utveckling, som ej kan vara annat än med skolornas och undervisningens fördel förenlig.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om gift kvinnas behörighet att söka och innehava sådana lärartjänster, till vilka kvinnor skulle kunna befordras, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Av vad utskottet sålunda i denna fråga anført och förordat, följer, att utskottet icke kunnat biträda de i detta avseende väcktä motionerna.

Ändrade bestämmelser angående beräkning av tjänstår för erhållande av statspension.

Enligt gällande pensionsbestämmelser är beloppet av den pension, som tillkommer civil tjänst innehavare, beroende av längden av den tid, befattningshavare varit anställd i statens tjänst.

Lärlönenämnden har föreslagit, att lärare vid statsanstalt må vid beräkning av tjänstår för erhållande av pension få tillgodoräkna sig de tjänstår, utöver tre, han må hava varit anställd som lärare vid kommunal anstalt, dock att honom icke må tillgodoräknas mer än 15 sådana tjänstår.

I sitt utlåtande över nämndens betänkande har löneregleringskommittén erinrat, att nämndens förslag innebär avvikelser från vissa grundsatser, på vilka lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension är fotad, samt påpekat, hurusom en liknande fråga tidigare varit föremål för riksdagens prövning men då förfallit, likaså att kommittén i ett föregående fall ställt sig avvisande till förslag i motsvarande syfte. Kommittén har nu emellertid ansett tidpunkten vara inne för en allsidig utredning, huruvida samt, i jakande fall, i vilken omfattning och under vilka förutsättningar statstjänsteman kan böra vid tjänstårsberäkning i pensionshänseende få tillgodoräkna sig verksamhet annorledes än i statstjänst, samt hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för avvägbringande av en dylik utredning.

Departementschefen har förklarat sig behjärta de synpunkter, vilka tala för en särställning av undervisningsväsendets målsmän i förevarande hänseende, men likväl, i likhet med löneregleringskommittén, ansett, att för förebyggande av ett åsidosättande av eventuellt andra statsintressen en allsidig utredning i ämnet bör komma till stånd; och har departementschefen vid sådant förhållande icke funnit sig böra för närvarande föreslå några åtgärder i det av lärlönenämnden angivna syfte.

Utskottet.

Enär något direkt förslag i förevarande spørsmål från Kungl. Maj:t icke föreligger, torde vad i denna fråga förekommit icke påkalla något särskilt yttrande från utskottets sida. Emellertid har utskottet ej velat underlåta att i detta sammanhang, under uttalande av sin anslutning till vad departementschefen i denna sak anfört, påpeka önskvärdheten av att en utredning i det av löneregleringskommittén angivna syfte snarast kommer till stånd.

Löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken.

De förslag, som av Kungl. Maj:t framlagts i avseende å lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, anser sig utskottet böra i allt väsentligt förorda. De av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningsbeloppen finner utskottet väl avvägda; vad i övrigt föreslagits innebär i stort sett en tillämpning på ifrågavarande lärarpersonal av vissa allmänna grundsatser i avseende å avlönings- och pensionsförhållanden, som blivit tillföre

godtagna beträffande andra kårer av statstjänstemän. Utskottet anser sig också böra i det stora hela förorda, vad härutinnan föreslagits.

Endast i ett par punkter har utskottet funnit sig böra göra vissa erinringar och uttalanden.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle adjunkt äga att för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk må hava tjänstgjort som rektor vid skeppsgosseskola, samt viss tid, han eller hon, efter vunnen sådan behörighet tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola, ävensom i fråga om kvinnlig adjunkt den tid, hon efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk tjänstgjort som ordinarie ämneslärarinna vid statsamskola eller högre lärarinneseminariet.

Lönetsberäkning för ämneslärare.

Nu kunna emellertid fall tänkas inträffa, då en lektor anser det vara med sina intressen förenligt att söka en adjunktstjänst t. ex. vid något provårsläroverk: i sådana fall synes billigt, att han eller hon må äga att för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig sin föregående tjänstgöringstid som lektor. Utskottet vill därför föreslå, att i de särskilda fall, då lektor vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarium, tekniskt gymnasium, teknisk fackskola eller teknisk elementarskola efter ansökan varder utnämnd till adjunkt, honom eller henne må i fråga om ålderstillägg tillgodoräknas den tid, han eller hon må hava tjänstgjort såsom lektor.

Utskottet.

På sätt av utredningen framgår, har fråga varit uppe, i vad mån ordinarie ämneslärare vid allmänt läroverk må under vissa förutsättningar för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort som föreståndare eller ordinarie lärare vid folkhögskola. Löneregleringskommittén har, under erinran, att detta vore ett spørsmål, som närmast avsåge folkhögskolorna, funnit sig under förhandenvarande förhållanden sakna anledning förorda en bestämmelse i angivet syfte.

Enligt utskottets mening berör emellertid en bestämmelse av nämnda innebörd i lika hög grad de allmänna läroverken, och är det utan tvivel ett steg i rätt riktning, därest övergången utjämnades för lärarne från en kommunal eller enskild läroanstalt till ett därmed besläktat statsläroverk eller omvänt. Grundsatsen att för åtnjutande av ålderstillägg i statstjänst även tillgodoräkna sig viss tjänstgöring vid kommunala läroanstalter är tillämplad exempelvis i fråga om övergång från de kommunala mellanskolorna till vissa statsläroverk. Utskottet har emellertid icke ansett sig böra för närvarande förorda en bestämmelse angående tillgodoräknande på visst sätt av tjänstgöring vid folkhögskola för åtnjut-

Utskottet.

ande av ålderstillägg vid statsläroverk, men förutsätter utskottet, att detta spörsmål liksom även frågan i hela dess vidd angående rätt för statstjänare att för ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring annorstädes än i statstjänst varder upptagen till närmare omprövning i samband med det därmed i viss mån besläktade ovanberörda spörsmålet angående ändrade bestämmelser i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av statspension.

Kungl. Maj:t har vidare framlagt förslag angående en viss tillfällig lönetursrätt för extra ordinarie lärare vid befordran till ordinarie befattningshavare vid de allmänna läroverken.

Förslaget innebär, att befattningshavare, vilken före utgången av år 1916 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk samt under åren 1919—1923 utnämnes till ordinarie ämneslärare, må tillgodoräknas tid, varunder han efter vunnen sådan behörighet omedelbart före tillträdet till den ordinarie tjänsten tjänstgjort vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium i egenskap av extra eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring, dock med den begränsning, att den, som utnämnes under år 1919, må tillgodoräkna sig ett år, den, som utnämnes under år 1920, två år, den, som utnämnes under år 1921, tre år, den, som utnämnes under år 1922, fyra år, och den, som utnämnes under år 1923, fem år av nyss angivna extra ordinarie tjänstgöringstid.

I den ovanberörda av herr Bergqvist väcka motionen, nr 185 i första kammaren, förordas vissa ändringar i och viss utsträckning av den utav Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen.

Utskottet.

På sätt av utredningen i ärendet framgår, har löneregeringskommittén ställt sig avvisande mot framställningar angående rätt att för lönetursberäkning tillgodoräkna sig viss tjänstgöring som extra ordinarie lärare. Även utskottet håller före, att ett bifall till det nu föreliggande förslaget i denna del skulle innebära en avvikelse från de grunder, som i förevarande avseende äro på andra områden gällande, och kan utskottet följaktligen ej tillstyrka vare sig Kungl. Maj:ts omförmälda förslag eller den i ämnet väckta motionen.

*Avlönings-
förmåner för
övnings-
lärare.*

Utskottet har i det föregående förklarat sig finna det i fråga om övningslärarna tillämpligt och i det föreliggande förslaget bibehålla avlöningssystemet tämligen invecklat och ägnat att hindra önskvärd reda och överskådlighet över dessa lärares avlöningsförhållanden. Med hänsyn emellertid till den varierande tjänstgöringsskyldighet, som nu åligger öv-

ningslärare vid olika läroverk, anser sig utskottet icke utan föregående utredning kunna förorda en omläggning av nuvarande avlöningsgrunder.

Såsom i det föregående erinrats, hava i två till utskottet remitterade motioner, väckta den ena av herr Magnusson (nr 187 i första kammaren) och den andra av herr Berggren (nr 429 i andra kammaren), förslag framställtts angående höjning av veckotimersättningen till gymnastiklärare. Utskottet vill i detta avseende erinra, hursom i anledning av bland annat framställningar rörande gymnastiklärarnas avlöningsförhållanden departementschefen förklarar det ej vara möjligt att vidtaga en ändring av de avlöningsgrunder, löneregleringskommittén för bemälda lärare föreslagit. En rubbning av kommitténs siffror, i vad de avse ersättning för veckotimme, enkannerligen en höjning av dessa siffror, skulle — säger departementschefen — medföra en höjning av avlöningsförmånerna för samtliga övningslärare och i sin tur även föranleda en jämkning uppåt av avlöningsbeloppen för ämneslärarna.

Med hänsyn till de grunder, på vilka avlöningssystemet för övningslärarna är fotat, som ock till vad departementschefen anfört, anser sig utskottet icke kunna förorda en förhöjning av veckotimersättningen för gymnastiklärarnas vidkommande och får förty avstyrka de i ämnet väckta motionerna.

Ovanberörda av herr Bergman väckta motion, nr 188 i första kammaren, innebär en höjning utöver Kungl. Maj:ts förslag av avlöningsbeloppen för musiklärare, och grundar sig motionärens förslag dels på en ökning av tjänstgöringsskyldigheten för dessa lärare, dels ock på närmare angiven beräkning av vissa veckotimmar.

På sätt av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet framgår, innebär redan Kungl. Maj:ts förslag i fråga om musiklärarna en ökad tjänstgöringsskyldighet och därav betingad högre avlöning än löneregleringskommittén tänkt sig. Ett ytterligare steg i denna riktning anser sig utskottet icke utan föregående utredning kunna under förhandenvarande förhållanden förorda och får förty avstyrka herr Bergmans ifrågavarande motion.

I avseende å övningslärares pensionering innebär det föreliggande förslaget, att för ordinarie övningslärare pensionsunderlaget skall utgöra två tredjedelar av den avlöning, läraren skulle uppbära, därest han bestrede tjänstgöring till den omfattning, som närmast föregående hösttermin var för hans tjänst bestämd, dock att pensionens belopp skall bestämmas med hänsyn till medelbeloppet för år av de högsta pensionsunderlag, som varit för läraren gällande under vart och ett av de tio år,

Övningslärares pensionering.

som förflutit närmast före tidpunkten för pensionstagandet, likväl icke lägre belopp än lönen oavkortad.

Förslaget överensstämmer med den lydelse, som löne regleringskommittén givit ifrågavarande bestämmelse. Kommittén åter hade upptagit vad lärarlönenämnden härutinnan föreslagit, men för sin del tillagt den bestämmelsen, att pensionen ej må utgå med lägre belopp än lönen oavkortad.

Ifrågavarande bestämmelse har samma lydelse såväl i fråga om de allmänna läroverkens övningslärare som beträffande motsvarande lärare vid högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna.

Utskottet.

Utskottet har icke kunnat undgå att uppmärksamma, hurusom genom det ovanberörda tillägget, »likväl icke lägre belopp än lönen oavkortad», avsevärda ojämnheter skulle uppstå i fråga om den inbördes storleken av pensionsbeloppen för olika övningslärarkategorier. I betraktande härav har utskottet ansett lämpligast, att oförmälda tillägg uteslötes, men har utskottet, då sagda tillägg uppenbarligen tillkommit för att tillgodose de svagast avlönade övningslärarna och då det givetvis är av vikt, att den angivna bristen bleve avhjälpd, på samma gång funnit sig böra hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes åvägabrinda en utredning i fråga om övningslärarnas pensionsförhållanden och för riksdagen framlägga det förslag, vartill sagda utredning kan föranleda.

Vid sådant förhållande torde jämväl föreskrift böra meddelas därom, att övningslärare, som med eller under år 1919 utnämnes till ordinarie befattning, skall vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om rätt till pension, som under nämnda år kunna varda meddelade.

*Avlönings-
tillägg
åt de ordi-
varie ämnas-
lärarna vid
provårsläro-
verken.*

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att en var ordinarie adjunkt och ordinarie lektor vid provårsläroverk skall, utöver honom eller henne tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, erhålla dels ett särskilt arvode av 300 kronor för år, dels ock, därest vederbörande lärare har sig handledning av lärarkandidater anförtrodd, ersättning till belopp, som av läroverksöverstyrelsen bestämmes, dock att sagda arvode och ersättning icke må för år tillhoppa överstiga 600 kronor.

På sätt ovan erinrats, hava i två lika lydande motioner, väckta den ena i första kammaren av herr Bergman (nr 189) och den andra i andra kammaren av herr Kjellberg (nr 437), förslag framlagts angående likställande av lärarna vid statens provskola, Nya elementarskolan, med lärarna vid provårsläroverken i avseende å det för de senare föreslagna särskilda arvodet.

Utskottet.

Mot Kungl. Maj:ts förslag angående särskilda arvodeu åt lärarna

vid provårsläroverken har utskottet intet att erinra. Vad angår det av bemälda motionärer framställda yrkandet om ett likställande med dessa lärare av lärarna vid statens provskola, Nya elementarskolan, finner utskottet ej tillräckliga skäl föreligga för ett sådant jämnställande och får följaktligen avstyrka ifrågavarande motioner.

För ordinarie lärare vid de allmänna läroverken i Västerbottens och Norrbottens län har lärarlönenämnden föreslagit ortstillägg, beräknat efter vissa närmare angivna grunder. Löneregeringskommittén har under åberopande av pågående undersökningar beträffande hithörande spörsmål icke ansett sig böra för närvarande förorda en sådan förmån, och departementschefen har under uttalande av sitt behjärtande av de skäl, som anförts till stöd för nämndens förslag, förklarat sig anse, att denna fråga bör tillsvidare undanskjutas.

Ortstillägg till lärare vid läroverken i Västerbottens och Norrbottens län.

I ovanberörda motion, nr 183 i första kammaren, har herr Bergqvist framlagt förslag angående ortstillägg åt lärare vid de allmänna läroverken i Västerbottens och Norrbottens län.

Med hänsyn till de av löneregeringskommittén åberopade undersökningarna på ifrågavarande område har utskottet icke ansett sig kunna förorda något förslag, som skulle innebära ett föregripande av det resultat, vartill sagda undersökningar kunna tänkas leda; utskottet kan följaktligen icke förorda herr Bergqvists nu berörda motion.

De av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningsvillkoren hava endast i en punkt givit utskottet anledning till erinran.

Arbättningsvillkor

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som i blivande nya stater varda upptagna för ordinarie befattningshavare vid de allmänna läroverken, skall bland annat, gälla den bestämmelsen, att befattningshavare skall, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, för den händelse i sammanhang med en allmän revision av läroverksorganisationen hans tjänstgöring anses lämpligen böra förläggas till annan, med de nuvarande allmänna läroverken jämförlig läroanstalt än den, där han då är anställd, ävensom eljest, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas från allmänt läroverk till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skälig flyttningshjälp till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer.

En ändring av sagda bestämmelse har föreslagits av herr Bergman i hans ovanberörda motion nr 190 i första kammaren.

Utskottet. Utskottet har icke förbisett, att det sålunda föreslagna villkoret även till sin formella avfattning står i fullständig överensstämmelse med vad som i motsvarande avseende föreskrivits i fråga om på senare tiden fastställda löneregleringar för åtskilliga tjänstemannakårer. Och utskottet finner icke heller anledning till erinran mot det sakliga innehållet i sagda villkor. Fast hellre synes det utskottet vara av förhållandena påkallat, att den möjlighet till förflyttning av befattningshavare, som därigenom beredes, även beträffande nu ifrågakvarande befattningshavare hålles öppen. Då det emellertid kommit till utskottets kännedom, att viss farhåga yppats, att det föreslagna villkoret skulle kunna tolkas sålunda, att det medgäve förflyttning av befattningshavare av snart sagt vilken anledning som helst, alltså även i sådana fall, då hänsyn till undervisningsväsendets behov icke med nödvändighet skulle påkalla sådan, har utskottet funnit sig böra uttala sin förvissning om, att den verkliga innebörden av villkoret icke medger en sådan tolkning, och tillika funnit sig böra föreslå ett förtydligande i samma riktning av den formella avfattningen av det-samma.

Utskottet har vid sådant förhållande icke ansett sig kunna biträda det i herr Bergmans ovanberörda motion nr 190 framställda yrkandet.

Bland de av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningvillkoren är vidare intagen en bestämmelse, att med rektors- eller ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat.

Utskottet. Utskottet, som finner lämpligt, att ifrågakvarande bestämmelse, sådan den nu är formulerad, ej omfattar jämväl övningslärarbefattning, vill dock, till underlättande av en framtida reglering av hithörande förhållanden, föreslå en bestämmelse av innebörd, att innehavare av övningslärarbefattning vid allmänt läroverk skall vara underkastad de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade ifråga om förening av dylik befattning med annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat.

Kostnadsberäkning. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet erinrar departementschefen, att vid bifall till hans förslag kvinnor skulle kunna utnännas och befordras till lärarbefattningar vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna. Förslaget innebure vidare, att för kvinnor skulle bestämmas avlöningar, beräknade efter en annan och lägre måttstock än för motsvarande manliga befattningshavare. De för avlöningar erforderliga beloppen borde emellertid beräknas och i staterna upptagas med hänsyn till manliga tjänstinnehavare. Därest nu ifrågakvaran-

de tjänster i viss omfattning besattes med kvinnor, komme givetvis vid sådant förhållande besparingar att uppstå å vederbörande anslag. Enligt nu tillämpade grunder skulle sådana besparingar, i den man de uppkomme å anslaget till högre lärarinneseminarier, ingå till åttonde huvudtitelns allmänna besparingsfond och, i den man de uppkomme å reservationsanslaget till de allmänna läroverken eller reservationsanslaget till folkskoleseminarier, ingå som besparingar å respektive reservationsanslag.

Departementschefen anför vidare, att det tilläventyrs syntes kunna ifrågasättas, huruvida en sådan anordning borde vidtagas, att besparingar, om vilka nu är fråga, komme att ingå till kassaförlagsfonden. Emellertid syntes kunna antagas, att under den närmaste tiden kvinnor icke komme att bekläda ifrågavarande befattningar i en sådan utsträckning, att förevarande spörsmål skulle få någon mer nämnvärd ekonomisk betydelse. Vid sådant förhållande och innan någon tids erfarenhet på området vunnits, hade departementschefen ansett sig under förhandenvärande förhållanden böra inskränka sig till den erinran, som sålunda framställts.

Sådana besparingar, varom nu är fråga, skulle, såsom departementschefen angivit, enligt nu tillämpade grunder ingå till dels åttonde huvudtitelns allmänna besparingsfond, dels vederbörande reservationsanslag. Givetvis kunna dessa besparingar framdeles komma att uppgå till ganska betydande belopp. Utskottet anser sig emellertid för närvarande och innan, såsom av departementschefen framhålles, någon tids erfarenhet på området vunnits, böra ansluta sig till den av departementschefen intagna ståndpunkten beträffande ifrågavarande medels disponerande i enlighet med den därom givna allmänna bestämmelsen.

Utskottet.

Mot de av departementschefen i övrigt gjorda kostnadsberäkningarna, innefattande jämväl anslag till vissa nya lärartjänster, eller vad i avseende å anslag å extra stat föreslagits har utskottet icke haft något att erinra.

I anslutning härtill skulle alltså det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken höjas med 1,779,261 kronor eller från 5,890,989 kronor till 7,670,250 kronor. Vidare skulle på extra stat för år 1919 erfordras

till extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 460,000 kronor,

till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 41,500 kronor, och

till provårskurser för blivande lärare vid de högre allmänna läroverken i Göteborg, ett förslagsanslag, högst 27,350 kronor.

Löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid statens högre lärarinneseminarium.

Kungl. Maj:ts förslag ifråga om lönereglering för lärarpersonalen vid statens högre lärarinneseminarium ansluter sig i huvudsakliga delar till vad i motsvarande avseenden föreslagits beträffande de högre allmänna läroverkens lärare. Utskottet finner sig också böra i det stora hela förorda det föreliggande förslaget och har endast velat inskränka sig till följande uttalanden.

Särskilda arvoden åt rektor och lektorer.

Jämväl ifråga om högre lärarinneseminarier har departementschefen i allt väsentligt grundat sitt förslag på det utlåtande, lönerregleringskommittén i ämnet avgivit. Endast i en punkt har departementschefen förordat en avvikelse från den uppfattning, till vilken majoriteten inom nämnda kommitté kommit, och anslutit till ett reservationsvis inom kommittén framlagt förslag, nämligen ifråga om särskilda arvoden åt rektor och lektorer.

Med hänsyn till den särställning, som högre lärarinneseminarier intager i vårt undervisningsväsen, och i betraktande av den betydelse, denna läroanstalt såväl nu som framdeles bör äga för lärarinneutbildningen, finner utskottet förslaget om särskilda arvoden åt där anställda rektor och lektorer befogat och vill uttala sin anslutning till det föreliggande förslaget i denna punkt.

Lönetsberäkning för ämneslärare.

Även för högre lärarinneseminiariets vidkommande har Kungl. Maj:t föreslagit en bestämmelse om viss tillfällig lönetsrätt för extra ordinarie lärare vid befordran till ordinarie befattningshavare vid seminariet.

I likhet med vad utskottet uttalat i fråga om motsvarande bestämmelser beträffande de allmänna läroverken, har utskottet funnit sig böra avstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt.

Lönetsberäkning för ordinarie ämneslärarinnor.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle de nuvarande biträdande ämneslärarinnebefattningarna, vilka för närvarande ej hava karaktär av ordinarie tjänster, förvandlas till ordinarie befattningar. Förslaget innebär vidare, att ordinarie ämneslärarinna skulle för åtnjutande av ålderstillägg få tillgodoräknas, bland annat, den tid utöver fem år, hon i egenskap av biträdande ämneslärarinna tjänstgjort vid högre lärarinneseminarier.

Utskottet, som finner sistberörda bestämmelse erbjuda vissa likheter med sådana fall, då riksdagen medgivit rätt för ordinarie befattningshavare att för ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring med avlöning å extra stat, har så mycket mindre något att erinra mot vad för ifrågavarande ämneslärarinnor föreslagits, som ett bifall härtill icke kan enligt utskottets mening anses vara av prejudicerande beskaffenhet.

Vad utskottet i det föregående anfört ifråga om övningslärare och avlöningsvillkor för de allmänna läroverkens vidkommande, äger i tillämpliga delar giltighet i avseende å motsvarande förhållanden för högre lärarinneseminariet.

*Övnings-
lärare och
avlönings-
villkor*

Mot de av departementschefen gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet intet att erinra. Det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet skulle alltså ökas med 40,135 kronor eller från 76,350 kronor till 116,485 kronor, varjämte skulle å extra stat för år 1919 erfordras till arvoden åt timplärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet ett förslagsanslag, högst 16,800 kronor.

*Kostnads-
beräkning*

Vad av Kungl. Maj:t föreslagits i fråga om hyresersättningar och hyresbidrag till vissa befattningshavare samt ifråga om sättet för bestridande av nämnda ersättningar och bidrag har ej heller givit anledning till erinran från utskottets sida.

I fråga om löne- och pensionsreglering för folkskoleseminariernas lärarpersonal innebär det föreliggande förslaget en tillämpning i stort sett av de grunder, som kommit till uttryck i förslagen om lönereglering för lärare vid de allmänna läroverken och högre lärarinneseminariet. Utskottet anser sig också böra i allt väsentligt uttala sin anslutning härtill.

*Löne- och
pensionsregle-
ring för lärar-
personalen
vid statens
folkskolesemi-
nariet.*

En granskning av förslaget har endast i ett par punkter givit utskottet anledning till följande uttalanden och erinringar.

Den mest betydelsefulla ändring av nuvarande förhållanden, som det föreliggande förslaget avser att genomföra, är förvandlingen av adjunksbefattningarna vid seminarierna till lektorstjänster. Genom beslut i ett flertal olika avseenden har riksdagen visat sig behjärta den omorganisation i tidsenlig riktning av seminarierna, som avsågs med 1913 års seminariereform; det föreliggande löneregleringsförslaget har till syftemål att förmedelst väl kvalificerade lärarkrafter söka säkerställa den nu påbörjade omorganisationen och de reformer, som sedan länge visat sig önskvärda i avseende å seminariundervisningen. Utskottet ansluter sig till förslaget om dessa befattningars förvandling till lektorat med därmed följande avlöningsförmåner.

*Kompetens-
villkor för
lektorerna
samt över-
gångsför-
hållanden.*

På sätt av utredningen i ärendet framgår, har denna fråga ansetts böra skärskådas i samband med spørsmålet om de kompetensvillkor, vilka synts skäligen uppställas för dessa befattningar. Löneregleringskommittén har i sistnämnda avseende föreslagit följande bestämmelse:

»För behörighet till lektorstjänst vid folkskoleseminarium fordras att hava uppfyllt villkoren för behörighet till ordinarie lektorstjänst vid högre allmänt läroverk eller att hava, med hänsyn till genom vetenskapliga insikter, pedagogisk utbildning och föregående verksamhet ådagalagd lämplighet för ämneslärartjänst vid lärarbildningsanstalt, av Kungl. Maj:t efter folkskolöverstyrelsens hörande blivit förklarad behörig till lektorstjänst vid folkskoleseminarium; med rätt dock för folkskolöverstyrelsen att, då utsikt finnes att till ledig lektorstjänst förvärva lärare av synnerlig skicklighet och lämplighet, föreslå hos Kungl. Maj:t till tjänstens erhållande även den, som icke uppfyllt nu angiva villkor för anställning såsom lektor.»

I sitt uttalande till statsrådsprotokollet har departementschefen i huvudsak uttalat sin anslutning till vad kommittén förordat och på samma gång framhållit, att vissa mindre jämkningar i kommitténs förslag vid det slutliga fastställandet av berörda villkor tilläventyrs syntes böra vidtagas i syfte att underlätta möjligheten för den ändamålsenligaste rekryteringen av ifrågavarande lärarkår.

Utskottet.

Jämväl utskottet vill för sin del uttala sin anslutning till de föreslagna kompetensvillkoren, på samma gång utskottet uttalar sin förvissning om, att genom de mindre jämkningar i förslaget, som av departementschefen antytts, intet vidtages, som kommer att rubba den sakliga innebörden av ifrågavarande bestämmelse.

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att de nuvarande ämneslärare, vilka icke fylla de föreslagna kompetensvillkoren, skola överflyttas på övergångsstat och bliva i fråga om avlöningsförmåner likställda med läroverksadjunkter. De befattningshavare, vilka sålunda skulle komma att uppföras å övergångsstat, skulle först och främst vara sådana, vilka kunde antagas framdeles komma att uppfylla de för lektorer föreslagna kompetensvillkoren. Vidare skulle de ämneslärare, som av en eller annan anledning icke kunde eller ville vinna föreskriven lektorsbehörighet men som dock ansåges kunna fullgöra ämneslärartjänst vid seminarium, äga att kvarbliva som adjunkter å övergångsstat. Endast i de fall, då det kunde för undervisningens behöriga skötande anses önskvärt, att platsen besattes med ny innehavare, skulle en förflyttning till indragningsstat äga rum.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet framhåller departementschefen, hurusom givetvis avsevärda svårigheter komme att möta vid övergången till den nya ordningen. Billigheten krävde, att man vid prövningen av de nuvarande seminarieadjunkternas kompetens för lektorsgrad

ej förföre rigoröst med hänsyn till de formella kompetenskraven. En förtjänstfull lärarverksamhet och framstående skicklighet att handleda utbildningen av de blivande lärarna måste enligt departementschefens mening tillmätas en synnerlig betydelse vid detta spörsmåls bedömande.

Utskottet är ense med departementschefen i fråga om lämpligheten av en anordning av nu angiven art. Uppenbarligen komma, såsom ock departementschefen angivit, svårigheter att yppa sig i fråga om övergången från den gamla till den nya ordningen. I detta avseende förutsätter jämväl utskottet, att ett allt för strängt tillämpande av de formella kompetenskraven icke vidtages, och att i görligaste mån hänsyn tages till, såsom departementschefen säger, »en förtjänstfull lärarverksamhet och framstående skicklighet att handleda utbildningen av de blivande lärarna».

Utskottet.

Även för folkskoleseminariernas vidkommande har Kungl. Maj:t föreslagit en bestämmelse om viss tillfällig lönetursrätt för extra ordinarie lärare vid befordran till ordinarie befattningshavare vid folkskoleseminarierna.

Lönetursberäkning för ämneslärare.

I likhet med vad utskottet uttalat i fråga om motsvarande bestämmelse beträffande de allmänna läroverken har utskottet funnit sig böra avstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt.

I fråga om övningslärarnas avlöningsförmåner innebär Kungl. Maj:ts förslag, att övningslärarna vid seminarierna skulle avlönas efter en högre måttstock än motsvarande lärare vid de allmänna läroverken. Utskottet finner med hänsyn till seminarieundervisningens läggning och ändamål en sådan anordning befogad.

Avlöningsförmåner för övningslärare.

De i det föregående omförmälda motionerna av herr Magnusson (nr 187 i första kammaren) och av herr Berggren (nr 429 i andra kammaren) avse en höjning av veckotimersättningen för gymnastiklärare vid ifrågavarande läroanstalter. Lika litet som utskottet ansett sig kunna förorda dessa yrkanden, i vad de avse gymnastiklärare vid de allmänna läroverken, lika litet kan utskottet tillstyrka motionerna för folkskoleseminariernas vidkommande. Utskottet ansluter sig följaktligen ifråga om övningslärarnas avlöningsförmåner till Kungl. Maj:ts förslag.

I avseende å pensionering av övningslärare vid de allmänna läroverken har utskottet förordat en viss ändring av vad Kungl. Maj:t i denna del föreslagit. Vad utskottet i detta hänseende uttalat och tillstyrkt äger jämväl tillämpning i fråga om övningslärare vid folkskole-

Örningslärarens pensionering.

seminarierna — lärarne i trädgårdsskötsel härvid dock undantagna, för vilka avlöningsgrunderna äro annorlunda beräknade än för övriga övningslärare.

*Lönets-
beräkning
för övnings-
skollärare.*

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att övningsskollärare skall för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas tjänstgöring som ordinarie lärare vid folkskola, skeppsgosseskola eller högre folkskola ävensom tjänstgöring vid under offentlig kontroll ställt småskoleseminarium under den tid statsbidrag utgått till hans avlönande enligt bestämmelserna om statsbidrag till folkskollärares avlönande.

I ovanberörda av herr Bergqvist väckta motion, nr 193 i första kammaren, har föreslagits en viss utsträckning av ifrågavarande lönetursrätt att omfatta jämväl tjänstgöring som lärare vid statsunderstödd uppfostringsanstalt för vanartiga barn, där undervisningen omfattar i huvudsak samma lärokurser som de, vilka genomgås i egentlig folkskola.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, hurusom departementschefen i fråga om lönetursberäkning för folkskollärare anslutit sig till den uppfattningen, att sådan lärare skall för erhållande av ålderstillägg äga att tillgodoräkna sig tjänstgöring såsom föreståndare eller lärare vid skyddshem, som åtnjuter statsbidrag och antingen äger av Kungl. Maj:t stadfäst reglemente eller ock är av Kungl. Maj:t erkänt såsom allmän uppfostringsanstalt.

Enahanda rätt anser utskottet böra medgivas övningsskollärare vid folkskoleseminarium och vill fördenskull på det sätt tillstyrka herr Bergqvists motion nr 193, att sådan lärare må för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas tjänstgöring av den art, som nyss angivits i fråga om folkskollärares lönetursberäkning.

*Övnings-
skollärares
pensions-
rätt.*

Enligt det föreliggande förslaget skulle övningsskollärarna erhålla ordinarie anställning, men har departementschefen i fråga om dessa lärares pensionering uttalat sig för en sådan anordning, att genom en särskild bestämmelse måtte föreskrivas, att lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension ej måtte äga tillämpning å dem, utan att de fortfarande måtte få kvarstå som delägare i folkskollärarnas pensionsinrättning.

Beträffande dessa lärares ordinarie anställning har utskottet intet att erinra. När frågan angående deras pensionsrätt läres i annat sammanhang komma under riksdagens prövning, torde något särskilt yttrande från utskottets sida i detta avseende icke vara erforderligt.

Beträffande beräkning av pensionsbeloppet innebär förslaget, att detta belopp skall utgöra lönen jämte intjänat eller intjänade ålderstillägg. Pensionen skulle alltså, vad angår manlig lärare, uppgå till 3,300 kronor eller följaktligen till endast 100 kronor lägre än begynnelseavlö-

ningen. Utskottet anser, att en bättre proportion mellan avlöning och pension skulle vinnas, därest den nu gällande bestämmelsen bibehölles, att pensionen bestämmes till högst två tredjedelar av tjänsten åtföljande lön (avlöning) jämte ålderstillägg, och får fördenskull tillstyrka en ändring därhän i det föreliggande förslaget.

Vad utskottet i det föregående anfört i fråga om avlöningsvillkor för de allmänna läroverkens vidkommande äger jämväl giltighet i avseende å motsvarande förhållanden för folkskoleseminarierna. *Avlöningsvillkor och ortstillägg*

Herr Bergqvists ovanberörda motion nr 183 i första kammaren avser beredande av ortstillägg åt lärare vid jämväl folkskoleseminarierna i Västerbottens och Norrbottens län. Utskottet, som icke ansett sig kunna biträda yrkandet om beredande av ortstillägg åt de allmänna läroverkens lärare i nämnda län, har ej heller funnit sig kunna tillstyrka förslaget i vad det avser folkskoleseminariernas lärarpersonal.

I samband med löneregleringsförslaget har Kungl. Maj:t jämväl framlagt förslag angående dels nya ordinarie lärarbefattningar vid folkskoleseminarierna, dels anslag till uppvärmning, belysning, materiell m. m. för de till dubbelseminarier utvidgade läroanstalterna i Uppsala, Lund och Falun, dels anslag till stipendier för elever vid sagda seminarier dels ock hyresbidrag till vissa rektorer ävensom till lärare vid seminarierna i Stockholm och Göteborg. *Nya lärarbefattningar m. m.*

Vad i nu berörda avseenden föreslagits har utskottet tagit under omprövning, och hava förslagen härutinnan icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Ej heller i fråga om de av departementschefen gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet funnit skäl till anmärkningar. Det gemensamma reservationsanslaget till folkskoleseminarierna skulle alltså komma att höjas från nuvarande 999,250 kronor med 685,615 kronor till 1,684,865 kronor, varjämte skulle å extra stat för år 1919 erfordras dels till bestridande av hyresbidrag till vissa rektorer ett förslagsanslag, högst 6,200 kronor, dels ock till bestridande av hyresbidrag till lärare vid seminarierna i Stockholm och Göteborg ett förslagsanslag av 12,000 kronor. *Kostnadsberäkning*

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om de kommunalt anställda lärarkårerna är, såsom i det föregående angivits, i viss mån byggt på andra grunder än förslagen beträffande de statsanställda lärarna. Därigenom att krigstidstillägg ej skulle utgå till de förra, hava avlöningsförhöjningarna för dem beräknats relativt högre än för de senare. Förslaget innebär för de *Lönereglering för lärarpersonalen vid folk- och småskolor.*

kommunalt anställda lärarnas vidkommande i samband med själva lönebeloppens fixerande jämväl ett tillrättaläggande av hithörande frågor i syfte att genom vissa enhetliga grunder vinna en allmän överskådlighet över dessa hittills ganska invecklade avlöningsförhållanden. Den omständigheten att avlöningen för de kommunalt anställda lärarna bestrides av såväl statsmedel som kommunala medel har ävenledes bidragit att göra dessa spörsmål mera komplicerade än avlöningsfrågor i allmänhet. Bortsett från själva avlöningsbeloppen kännetecknas förslaget av en strävan att i möjligaste mån för de kommunalt anställda lärarna i tillämpliga delar fastslå enahanda villkor och grunder i avseende å avlöningsförhållanden, som sedan länge varit gällande beträffande statens befattningshavare.

Folkskol-
lärarperso-
nalens avlö-
ningsförhål-
landen.

Utskottet har vid prövning av förslaget i vad det avser lönerogering för folkskolans lärarpersonal funnit sig böra i allt väsentligt ansluta sig till vad departementschefen härutinnan förordat. Vid vissa punkter har utskottet emellertid kommit till en något avvikande uppfattning.

Allmänna
avlönings-
grunder.

Vad först de allmänna avlöningsgrunderna beträffar, har Kungl. Maj:ts förslag icke upptagit avlöningsformerna familjetillägg och ortstillägg. Beträffande den förstnämnda av dessa — familjetillägg — har utskottet i det föregående anslutit sig till de skäl, som föranlett departementschefen att icke upptaga denna avlöningsform. Vad åter angår frågan om ortstillägg, har, på sätt ovan omförmäls, herr Bergqvist m. fl. (motion nr 183 i första kammaren) föreslagit en tillämpning av denna avlöningsform på lärarpersonalen i Västerbottens och Norrbottens län. Som utskottet icke ansett sig kunna biträda detta yrkande i vad det avsett lärarpersonalerna vid statens undervisningsanstalter, har utskottet ej heller funnit sig för de kommunalanställda lärarna kunna tillstyrka förslag i detta syfte.

Den kon-
tanta avlö-
ningen.

I fråga om själva de kontanta avlöningsbeloppen innebär Kungl. Maj:ts förslag för ordinarie manlig lärare 2,100 kronor jämte tre ålders- tillägg, vart och ett å 300 kronor, för ordinarie kvinnlig lärare 1,900 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor, för extra ordinarie och vikarierande lärare 1,700 kronor samt för kvinnlig sådan lärare 1,500 kronor. På sätt i det föregående omförmäls, hava motionsvis vissa höjningar föreslagits utöver Kungl. Maj:ts förslag, nämligen *dels* i fråga om manlig ordinarie lärare en höjning av begynnelseavlöningen till 2,300 kronor (herr Runefors' motion nr 404 i andra kammaren), *dels* i fråga om kvinnlig ordinarie lärare en höjning av ålderstilläggens be-

lopp till 250 kronor (herr Welins motion nr 439 i andra kammaren) och till 300 kronor (herr Bäckströms motion nr 397 i andra kammaren), *dets ock* i fråga om extra ordinarie och vikarierande manlig lärare en höjning av avlöningen till 1,800 kronor (herr Runefors' motion nr 404 i andra kammaren).

Beträffande den kontanta avlöningen till ordinarie manlig lärare finner utskottet Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende väl avvägt och får förty tillstyrka detsamma. Vad angår kvinnlig ordinarie lärare, vill utskottet framhålla, att ett bestämmande av ålderstilläggen till nära eller samma storlek som för manlig lärare väl kunde äga fog för sig, därest en tillämpning av behovsprincipen förmedelst särskilda avlöningstillägg åt familjeförsörjare blivit gjord i avseende å denna lärarkår. Då utskottet emellertid icke funnit sig böra tillstyrka denna princip tillämpning utan i detta avseende anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet ej heller kunnat biträda de yrkanden, som motionsvis framställes i fråga om de kvinnliga lärarnas ålderstillägg. Enär utskottet vidare anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om avlöningen till ordinarie manlig lärare, finner sig utskottet även böra förorda förslaget beträffande vikarierande och extra ordinarie lärare, dock med det förtydligande tillägget, att den för bostad och bränsle motsvarande ersättningen skall, i likhet med vad för ordinarie lärare är föreslaget, utgå enligt ortens pris. Utskottet får följaktligen avstyrka den i avseende å extra ordinarie och vikarierande manlig lärare väckta motionen.

Utskottet.

I detta sammanhang har utskottet ansett sig böra fästa uppmärksamheten på en omständighet, som kan sägas i viss mån stå i samband med själva lönefrågan. I sitt över lärarlönenämndens betänkande afgivna utlåtande har löneregeringskommittén vid behandlingen av nytt förslag till reglemente för folkskollärarnas pensionsinrättning berört frågan, i vad mån pensionerad folkskollärare, som tillträder extra ordinarie folkskollärartjänst, må förpliktas att under sådan tjänstgöring avstå viss del av pensionen.

Kommittén anser riktigt, att vederbörande pensionstagare i dylikt fall bör vidkännas något avdrag å pensionen. Om beloppet av detta avdrag kunde, säger kommittén, olika meningar råda. Därest exempelvis detsamma bestämdes till 75 kronor för läsmånad eller 600 kronor för år, skulle, med beräkning av de utav kommittén förordade avlöningsbeloppen (vilka jämväl av Kungl. Maj:t nu föreslagits), och under förutsättning att full pension åtnjötes, manlig sådan befattningshavares sammanlagda kontanta avlöningsförmåner uppgå till 3,350 kronor för år; bestämdes avdraget till 100 kronor för läsmånad eller 800 kronor för år, skulle av-

löningsförmånerna uppgå till 3,150 kronor för år. Utan att göra något bestämt uttalande i denna punkt, ville kommittén dock ifrågasätta, huruvida det ej vore lämpligt att införa i omförmälda reglemente en bestämmelse av innebörd, att pensionerad lärare, som tjänstgjorde såsom extra ordinarie eller vikarierande lärare, måtte förpliktas att under sådan tjänstgöring avstå visst nämre angivet belopp av pensionen.

Utskottet har velat erinra om detta löneregleringskommitténs uttalande, vilket syntes utskottet förtjänt av att tagas under närmare omprövning. Då emellertid detta spörsmål icke direkt föreligger för utskottets behandling, har utskottet endast velat inskränka sig till att fästa uppmärksamheten härå och samtidigt peka på den enligt utskottets mening riktiga tanke, som ligger till grund för löneregleringskommitténs uppfattning i denna punkt.

Avlöningsvillkor.

Det föreliggande förslaget innebär, att Kungl. Maj:t må äga utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för de föreslagna avlöningsförmånernas åtnjutande böra stadgas.

Utskottet, som icke har något att erinra mot ett medgivande från riksdagens sida av det nu angivnas innebörd, förutsätter jämväl, att vid utfärdande av blivande avlöningsvillkor de grundsatser bliva tillämpade, vilka löneregleringskommittén angivit och till vilka departementschefen i huvudsak uttalat sin anslutning, liksom ock att de allmänna principer, vilka i liknande hänseenden pläгат fastslås för statens befattningshavare, varda härjämte beaktade samt att i överensstämmelse med dessa i tillämpliga delar, där sig så göra låter, de blivande villkoren för ifrågavarande lärare bliva utfärdade.

Särskilt har utskottet uppmärksammat, hurusom löneregleringskommittén erinrat om ett under ärendets behandling framkommet förslag, att lärare ej utan vederbörande skolstyrelses medgivande må innehava annan avlönad befattning, samt för egen del förordat, att en bestämmelse i detta syfte — vare sig det ifrågasatta medgivandet skulle lämnas av statens vederbörande folkskolinspektör eller av vederbörande skolstyrelse — måtte knytas såsom villkor vid de föreslagna avlöningsförmånerna.

Vad löneregleringskommittén i sistnämnda hänseende förordat och vilket jämväl blivit av departementschefen lämnat utan erinran synes utskottet vara av beskaffenhet att böra närmare beaktas vid utfärdande av de villkor och bestämmelser, om vilka nu senast varit fråga.

Beträffande lönernas utbetalande har lärarlönenämnden uttalat sina *Lönernas utbetalande* sympatier för att detta må äga rum månadsvis i stället för som nu kvartalsvis. Löneregleringskommittén har däremot uttalat vissa betänkligheter med hänsyn till de administrativa svårigheter, som en sådan ordning på många ställen skulle medföra. På vederbörande skoldistrikt skulle emellertid ankomma att, i händelse sådant ansåges önskligt, föranstalta om lönernas utbetalande månadsvis.

Departementschefen erinrar, att den ordning, som av lärarlönenämnden ifrågasatts, vunnit allmän tillämpning på övriga förvaltningsområden samt i och för sig måste anses innebära en billighet mot vederbörande befattningshavare, samt förklarar det vara sin avsikt att före en blivande löneförfattnings utfärdande undersöka, huruvida icke anordningar skulle kunna träffas i fråga om rekvisition av statsbidrag m. m., vilka skulle utan avsevärdare administrativa olägenheter kunna möjliggöra månatlig utbetalning av lärarlönerna. För den händelse så befundes möjligt, syntes hinder icke böra resas mot att tillmötesgå en inom dessa kårer ofta uttalad önskan i detta avseende.

Därest i anledning av de utav departementschefen i utsikt ställda undersökningarna en sådan anordning skulle kunna träffas, att ett månatligt utbetalande av lönerna ej kommer att medföra ett onödigtvis betungande och för kommunerna förlustbringande förskottsväsen, har utskottet intet att erinra mot åtgärders vidtagande i den av departementschefen angivna riktning. *Utskottet*

De av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna ifråga om utgående av *Statsbidrag* statsbidrag till ifrågavarande lärare vill utskottet i allt väsentligt tillstyrka. Endast i ett par fall har utskottet ansett sig böra föreslå ett par smärre ändringar av huvudsakligen formell beskaffenhet.

Så tillstyrker utskottet, att, om läraren erhållit tjänstledighet av annan anledning än på grund av styrkt sjukdom eller för att på grund av särskilt förordnande eller val fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, statsbidrag till hans avlöning ej skall utgå, med mindre, därest ledigheten överskrider viss av Kungl. Maj:t bestämd maximitid, vederbörande folkskolinspektör vitsordat, att sådant må utan hinder av nämnda omständighet äga rum, eller, då folkskolinspektören icke ansett sig kunna tillstyrka *statsbidrags utgående till den tjänstledige lärarens avlöning*, folkskolöverstyrelsens medgivande erhållits.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen ifråga om statsbidrags utgående till vikarie å ledig tjänst bör även omfatta sådana fall, då den ordinarie *innehavaren av tjänsten åtnjuter tjänstledighet utan att statsbidrag utgår till hans avlöning*.

Beträffande statsbidrag till vikarie torde vidare böra föreskrivas, att för det fall, att till vikarie antagits redan pensionerad lärare, statsbidrag till vikariens avlöning endast skall utgå, för så vitt folkskolinspektören vitsordar vikariens lämplighet.

I avseende å de under III i Kungl. Maj:ts förslag innefattade bestämmelser torde i första stycket ordet skolformen böra utbytas mot skolans art, varjämte i andra stycket sista delen bör hava följande ändrade lydelse: »— — —, av vilken händelse statsbidrag må utgå enligt vad i mom. 2 här nedan sägs».

Övergångs-
förhållan-
den.

För närvarande är det vederbörande skolstyrelse obetaget att låta med pensionsberättigad lärares avsked anstå, därest och så länge hans fortsatta tjänstgöring anses gagnelig för skolan. Lönerregleringskommitténs förslag i avseende å pensionsålder för folkskollärare innebär, att lärare skall vara skyldig avgå vid 60 års ålder, vederbörande skolstyrelse dock obetaget att, sedan tillstyrkande yttrande i ärendet avgivits av vederbörande folkskolinspektör, låta med avskedet anstå, därest och så länge läraren prövas vara för skolan gagnelig, dock icke i något fall längre än till fyllda 65 år. Till denna uppfattning ansluter sig departementschefen men anser dock, med hänsyn till de för närvarande tjänstgörande lärare, vilka uppnått en ålder av 65 år eller därutöver, en övergångsbestämelse vara av nöden, innebärande rättighet för sådana lärare att, oaktat de uppnått ålder, vid vilken skyldighet att avgå från tjänsten under alla förhållanden skall äga rum, kvarstå till den 1 juli 1919.

Ovanberörda, av herr Helger m. fl. väckta motion, nr 424 i andra kammaren, innebär, bland annat, att lärares skyldighet att avgå ur tjänsten, efter det han blivit pensionsberättigad och uppnått 60 års-åldern, bör äga tillämpning allenast i det fall, att såväl vederbörande skolstyrelse som folkskolinspektör finna den pensionsberättigade lärarens avgång nödvändig med hänsyn till skolans bästa.

Utskottet.

Utskottet tillåter sig till en början erinra, hurusom genom kungl. kungörelsen den 14 juni 1917 förordnats, att vad i kungörelsen den 1 juni 1900 angående avlöning åt lärare vid folkskolor och småskolor § 1 mom. 5, sådant detta författningsrum lyder enligt kungörelsen den 14 september 1906, föreskrives om skyldighet för lärare att, så snart han uppnått sextio års ålder och i vederbörlig ordning förklarats berättigad till hel pension, avgå från tjänsten, skulle intill utgången av år 1918 äga tillämpning allenast i det fall, att såväl vederbörande skolstyrelse som folkskolinspektör funne den pensionsberättigade lärarens avgång nödvändig med hänsyn till skolans bästa.

Det var mot bakgrunden av nu nämnda kungörelse, jämförd med gällande bestämmelse i ämnet, som löneregleringskommittén framlade sitt ovanberörda förslag, till vilket departementschefen uttalat sin avslutning. Kommittén sade sig också dela den uppfattning, som kom till uttryck i nämnda kungörelse, nämligen att medverkan från folkskolinspektörens sida vore erforderlig, då det gällde medgivande av rätt för pensionsberättigad lärare att kvarstå i tjänst. Jämväl utskottet ansluter sig till löneregleringskommitténs i ämnet avgivna förslag.

Vad angår frågan om medgivande för lärare att oaktat fyllda sextiofem år få kvarstå till den 1 juli 1919 har utskottet funnit skäl föreligga för en utsträckning till sagda dag av den ovanberörda, i kungl. kungörelsen den 14 juni 1917 intagna och på darsammastädes angivna förutsättningar grundade bestämmelsen, och förutsätter utskottet, att vid utfärdande av blivande övergångsstadganden föreskrifter varda meddelade i nu angivet syfte.

Herr Helgers m. fl. ovanberörda motion torde alltså få anses besvarad med vad utskottet här ovan anfört.

Lärlönenämnden har i sitt betänkande i samband med förslag till lönereglering för småskollärarkåren även upptagit till behandling frågan om beredande av en mera tryggad ställning åt ifrågavarande lärare och i detta hänseende föreslagit ändring av vissa paragrafer i folkskolestadgan. Nämndens förslag i denna punkt har i viss omfattning även ledes varit föremål för riksdagens prövning, och har riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om åtgärders vidtagande i ärendet. Enligt riksdagens mening föreläge intet nödvändigt samband mellan spørsmålet om ifrågavarande lärarkårs rättsliga ställning och dess lönefråga. Enhanda uppfattning göres gällande av löneregleringskommittén, som framhållit, att dess förslag i varje fall ej syntes lägga hinder i vägen för den ifrågasatta förändringen av kårens rättsliga ställning.

I likhet med vad av löneregleringskommittén gjorts gällande, anser departementschefen något nödvändigt samband icke föreligga mellan ifrågavarande lärarkårs rättsliga ställning och dess lönefråga. Departementschefen säger sig ämna med det snaraste till prövning upptaga spørsmålet om en mera tryggad ställning för småskollärarkåren. Emellertid ansåge han intet hinder förefinnas, att lönefrågan dessförinnan bleve prövad och nådde sin slutliga lösning, i all synnerhet som det föreliggande löneregleringsförslaget jämväl toge hänsyn till vad av lärlönenämnden anförts och förordats i fråga om kårens rättsliga ställning.

Utskottet ansluter sig för sin del till den uppfattning, som av de Utskottet.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 6 saml. 91 häft. (Nr 197.) 6

partementschefen i berörda hänseenden gjorts gällande. Dock förutsätter utskottet, att, då spørsmålet om småskollärarkårens rättsliga ställning når sin slutliga lösning, inga sådana åtgärder komma att vidtagas, som innebära ett äventyrande av de förmåner, som det föreliggande löneregleringsförslaget avser att bibringa ifrågavarande lärarkår.

Småskollärarnas avlöningsförhållanden.

I likhet med vad utskottet uttalat ifråga om folkskollärarpersonalens avlöningsförhållanden, har utskottet ansett sig böra i allt väsentligt avsluta sig till departementschefens förslag angående lönereglering för småskolans lärarkår.

Allmänna avlöningsgrunder.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle den kontanta avlöningen för småskollärare utgå i form av grundlön och ålderstillägg. Någon skillnad i avlöningen mellan manlig och kvinnlig befattningshavare skulle icke ifrågakomma. På sätt ovan omförmåls, har i en av herr Bergqvist m. fl. väckt motion (nr 186 i första kammaren) föreslagits, att manlig småskollärare skall åtnjuta en grundlön, som med 200 kronor överstiger vad som kan komma att bli beviljat motsvarande kvinnlig lärare.

Utskottet.

Med hänsyn därtill, att den ursprungligen tilltänkta avlöningsformen familjetillägg icke blivit upptagen i det föreliggande förslaget, och i betraktande av att denna avlöningsform genom den de senare åren beviljade tillfälliga löneförbättringen blivit tillämpad å ifrågavarande lärarkår, finner utskottet skäl föreligga för ett sådant tillägg till Kungl. Maj:ts förslag, som nyssberörda motion avser. Det torde jämväl böra erinras, att det är ett synnerligen litet antal lärare, som det här kan bli tal om, att dessa äro stadda på successiv avskrivning och att följaktligen ett bifall till motionen icke spelar någon nämnvärd roll i kostnadshänseende. Någon ökning av vederbörande anslag torde vid bifall till motionen icke vara erforderligt.

Utskottet får följaktligen på det sätt förorda herr Bergqvists m. fl. nyssberörda motion, att för manlig lärare vid småskola och vid mindre folkskola ävensom manlig biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd före den 1 januari 1919, avlöningen skall utgå med 200 kronor utöver vad lärare tillhörande småskollärarkåren i allmänhet åtnjuter.

I enlighet med den uppfattning, åt vilken utskottet flerstades i det föregående givit uttryck, har utskottet icke kunnat förorda herr Bergqvists m. fl. motion nr 183, i vad den avser beredande av ortstillägg åt lärare vid småskolor m. fl. i Västerbottens och Norrbottens län.

Den kontanta avlöningen.

I fråga om den kontanta avlöningen innebär Kungl. Maj:ts förslag för lärare, vilken blivit anställd tills vidare med ömsesidig rätt till

minst fyra månaders uppsägning, en avlöning av 1,200 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 150 kronor, samt för lärare, vilken blivit anställd på viss tid eller såsom vikarie, en avlöning av 1,000 kronor. På sätt ovan omförmäls, hava motionsvis vissa höjningar föreslagits utöver Kungl. Maj:ts förslag, nämligen ifråga om lärare som är anställd tills vidare, *dels* en höjning av begynnelseavlöningen till 1,300 kronor (herr Runefors' motion nr 404 i andra kammaren) och till 1,400 kronor (herr Olssons i Ramsta m. fl. motion nr 408 i andra kammaren) med bibehållande av de utav Kungl. Maj:t föreslagna ålderstilläggens antal och storlek, *dels* en höjning av begynnelseavlöningen till 1,300 kronor och ålderstilläggsbeloppet till 200 kronor (herr Sternes motion nr 409 i andra kammaren) samt av begynnelseavlöningen till 1,400 kronor och ålderstilläggsbeloppet till 200 kronor (herr Welins motion nr 439 i andra kammaren), *dels ock* med bibehållande av den utav Kungl. Maj:t föreslagna begynnelseavlöningen en höjning av ålderstilläggsbeloppet till 200 kronor (herr Bäckströms motion nr 397 i andra kammaren). Vidare har yrkats en höjning av avlöningen till lärare, som är anställd på viss tid eller såsom vikarie, till 1,200 kronor, varjämte föreslagits avlöning av 750 kronor till sådan oexaminerad lärare, som vid den nya löne-regleringens ikraftträdande är berättigad till helt ålderdomsunderstöd eller som blivit antagen efter den 31 december 1907 (herr Welins motion nr 439 i andra kammaren).

På sätt av utredningen framgår, hade löneregleringskommittén för lärare, vilken blivit anställd tills vidare, föreslagit en avlöning av 1,100 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kronor. Reservationsvis hade inom kommittén yrkats på en höjning av begynnelseavlöningen till 1,200 kronor.

Då departementschefen vid framläggande av sitt förslag utgått från det reservationsvis gjorda yrkandet i avseende å begynnelseavlöningens storlek samt därtill vidtagit en höjning av ålderstilläggens belopp, har han närmast letts av hänsynen till den synnerligen svaga ekonomiska ställning, ifrågavarande lärarpersonal sedan länge intagit. Utskottet finner denna synpunkt befogad, på samma gång utskottet vill peka på den numera betydligt förbättrade småskollärarytbildningen samt särskilt erinra, hurusom lärare med utbildning för lärarbefattning vid småskola i stor utsträckning jämväl fått övertaga undervisning på folkskolans område. Utskottet finner goda skäl tala för ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag och vill följaktligen tillstyrka detsamma. Härav följer ock, att utskottet icke ansett sig kunna biträda de yrkanden, som i avseende å småskollärarnas avlöningsförmåner motionsvis framlagts.

I avseende å avlöningen för lärare, som är anställd på viss tid eller såsom vikarie, får utskottet tillstyrka vad i detta avseende av Kungl. Maj:t föreslagits.

Avlöningsvillkor m. m

Vad utskottet i det föregående uttalat och anfört i fråga om avlöningsvillkor, lönernas utbetalande och statsbidrag beträffande folkskollärare torde i tillämpliga delar jämväl få anses äga giltighet i avseende å småskollärarpersonalen.

*Övergångs-
förhållanden*

På sätt i det föregående omförmälts, har herr Helger m. fl. i sin ovanberörda motion nr 424 i andra kammaren föreslagit vissa åtgärder i avsikt att tillgodose småskollärarens rätt under övergångstiden, tills dessa lärares pensionsfråga bliver löst. Utskottet, som behjärtar de förslag, som i motionen framlagts, förutsätter, att Kungl. Maj:t vid utfärdande av de bestämmelser, som i detta avseende äro erforderliga, tager vederbörlig hänsyn till de synpunkter, som kommit till uttryck i förevarande motion.

*Folk- och
småskollära-
rens natura-
förmåner.*

För närvarande äro med folk- och småskollärarkårens kontanta avlöning förenade vissa naturaförmåner, vilka delvis äro uppställda såsom villkor för statsbidrags utgående till den kontanta avlöningen. För åvägabringande av större enhetlighet och reda i hithörande bestämmelser hade lärarlönenämnden i samband med sina löneregleringsförslag utarbetat och framlagt förslag till en särskild boställsordning.

Denna boställsordning har enligt lärarlönenämndens förslag erhållit följande lydelse:

»Rörande den lärarpersonalen vid folk- och småskolor tillförsäkrade bostadsförmån skola gälla följande grunder, ankommande det på Kungl. Maj:t att utfärda de normerande bestämmelser, som må vara erforderliga och gagneliga som vägledning vid tillämpningen av dessa grunder.

1. Lärarybostad skall vara förlagd antingen till särskilt i skolans närhet liggande hus eller ock till skolhuset, skolande i sistnämnda fall ingången till lärarybostaden vara skild från ingången till skollokalen.

2. Vid bostad, avsedd för ordinarie folkskollärare, eller i dess närhet skall, där hinder ej möter, upplätas erforderligt område till trädgård åt läraren, och skall, där särskild skolträdgård finnes, lärarens trädgård vara noga avskild från denna.

Även vid bostad, avsedd för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola eller biträdande lärare vid folkskola, bör, där omständigheterna sådant medgiva, lämpligt område för enahanda ändamål avsättas.

Å område, som, enligt vad här ovan sagts, blivit till trädgård åt lärare avsatt, skall distriktet ombesörja nödig stembrytning, röjning och dikning.

Nödigt stängsel kring bostadstomt och trädgård skall av distriktet uppföras och underhållas.

3. Det åligger distriktet att anlägga och underhålla för lärarbostaden erforderlig utfartsväg.

4. Till lärarbostad skall höra vedbod, hushållskällare, tvättstuga eller annat lämpligt utrymme för tvätt samt, där så erfordras, bakstuga ävensom hemlighus.

I lärarbostaden eller dess närhet skall finnas tillgång till för lärarens hushåll nödigt vatten.

5. Lärarbostad skall vara försedd med skafferi, erforderliga garderobber och kontor samt, där hinder ej möter, förstuga och egen tambur.

6. Där flera bostadslägenheter äro förlagda till samma hus, böra dessa vara väl avskilda från varandra.

7. Rummen i lärarbostaden skola vara sunda och rymliga, försedda med nödiga anordningar för eldning och uppvärmning samt även i övrigt ändamålsenligt inredda.

8. Lärarbostad skall innehålla:

för ordinarie manlig folkskollärare: minst tre sammanhängande rum och kök;

för ordinarie kvinnlig folkskollärare: minst två sammanhängande rum och kök; och

för annan lärare: minst ett rum och kök på samma botten.

Där lärarbostad icke innehåller det sålunda stadgade antalet rum, skall läraren enligt hyrespriserna å orten erhålla särskild kontant ersättning för vad i sådant avseende brister, dock att ogift manlig ordinarie folkskollärare, vars bostad innehåller två rum och kök, icke äger rätt till särskild ersättning.

9. Därest läraren icke åtnjuter bostad in natura, skall han enligt priserna å orten erhålla hyresersättning: ordinarie manlig folkskollärare, som är gift eller åtnjuter familjetillägg, ävensom kvinnlig folkskollärare, som åtnjuter familjetillägg, för tre rum och kök; ordinarie manlig folkskollärare, som är ogift, ävensom ordinarie kvinnlig folkskollärare, som icke åtnjuter familjetillägg, för två rum och kök; samt annan lärare för ett rum och kök; ävensom ersättning för bränsle.»

Härjämte har nämnden föreslagit följande

Övergångsstadganden.

»Om lärarbostad vid ingången av år 1916 saknar egen ingång och förhållandena icke medgiva anordnande av sådan, må därvid bero utan hinder av bestämmelsen i mom. 1 av denna §.

Om bostad, som vid ingången av år 1916 är upplåten till lärarbostad, saknar hushållskällare och sådan icke utan större svårighet kan anordnas, skall distriktet åt läraren inreda annat lämpligt och erforderligt utrymme för förvaring av livsmedel.

Om i bostad, som vid ingången av år 1916 är upplåten till lärarbostad, något av rummen ligger å annan botten än de övriga eller eljest är från densamma skild, må därvid bero utan hinder av bestämmelsen i mom. 8 av denna §.»

I sitt utlåtande över lärarlönenämndens betänkande erinrar löne-regleringskommittén, att vid närmast föregående löne-regleringar för nu förevarande lärarkärer stadgandet om lärarnas naturaförmåner lämnats oförändrat. Kommittén säger sig visserligen finna det önskvärt, att naturaförmånerna regleras i samband med den kontanta avlöningen men framhåller emellertid, att ett sammanbindande av dessa frågor dock icke syntes vara under alla förhållanden nödvändigt.

Vad som för närvarande mest ådroge sig uppmärksamheten, då man toge i betraktande de olika förhållanden i fråga om lärarbostäder, som nu vore till finnandes, vore enligt kommitténs mening de stora ojämnheter, som på detta område mötte. Helt naturligt vore därför, att slitningar ofta förekommit mellan vederbörande boställshavare och skoldistriktet i fråga om bostadens beskaffenhet, ersättning för bostad m. m. dylikt. Det vore utan tvivel under sådana förhållanden önskvärt, att bestämmelserna angående lärarnas naturaförmåner erhöles en sådan avfattning, att såvitt möjligt anledningar till tvistigheter förekommes och att av bestämmelserna framginge å ena sidan, vilka de skyldigheter vore, som distrikten borde hava sig ålagda, samt å den andra, vilka rättigheter vederbörande boställshavare kunde yrka på.

I stort sett anser kommittén det av nämnden framlagda förslaget kunna anses ägnat att tillfredsställa berättigade anspråk å ömse sidor.

Kommittén hade vid skärskådande av förslaget funnit sig böra fästa uppmärksamheten på ett par omständigheter.

I mom. 5 av nämndens författningsförslag vore intagen föreskrift, att lärarbostad skall vara försedd med skafferier, erforderliga garderobers och kontor samt, *där hinder ej möter*, förstuga och egen tambur. Enär åtminstone i flertalet fall en anordning med förstuga och egen tambur

torde utan alltför stor svårighet kunna anordnas, syntes kommittén den restriktiva bestämmelse, som ligger i orden »där hinder ej möter», ej vara av någon mera avsevärd verkan.

Vad själva saken anginge, hölle kommittén för sin del före, att även med nämnda restriktion föreskriften om »förstuga och egen tambur» icke vore lämplig. Dels torde, om man tolkade orden förstuga och tambur i deras sedvanliga bemärkelse, genom bestämmelsen i fråga kunna uppställas krav på i många fall onödigtvis stora utrymmen, dels torde bestämmelsen ej heller låta väl förena sig med vissa moderna byggnadsformer, där förstuga och tambur understundom kunde vara sammanslagna eller ock ersatta med ett vindfång och en mindre hall. Utan att vidare uttala sig i frågan, ville kommittén uttrycka den mening, att föreskriften i det nämnda mom. 5 ej måtte i förevarande avseende erhålla en sådan lydelse, att den innebure ett hinder för uppförande av vissa i övrigt lämpliga bostadstyper eller utnyttjande av redan befintliga, där en tillfredsställande anordning i nämnda hänseende redan kunde anses vara för handen.

Då i mom. 8 berördes rumantalet för ordinarie folkskollärare, hette det, att rummen skulle vara sammanhängande. Det syntes kommittén icke lämpligt att under alla förhållanden fordra detta. I moderna bostadsanordningar av den storlek, varom här vore fråga, vore nämligen ej sällan två rum förlagda å nedre botten och ett rum i en övre våning. Det syntes kommittén kunna vara till fyllest, att föreskrift meddelades i syfte, att rummen skulle stå i lämplig förbindelse med varandra.

Vad därefter anginge frågan om nödigt bränsle hade påpekats, huru som understundom anspråk i detta avseende frankommit, vilka föranlett misshälligheter. Att emellertid nu i en allmän, för olika landsdelar gällande författning föreskriva, huru pass stora kvantiteter som kunde vara att anse som »nödigt» bränsle, syntes icke låta sig göra. Kommittén delade emellertid den uppfattningen, att all möjlig sparsamhet borde i detta avseende iakttagas.

Kommittén ansåge sig i detta sammanhang även böra framhålla önskvärdheten av bestämmelse, huru länge avliden boställshavares stärbhus kunde vara berättigat att efter befattningshavarens död åtnjuta ifrågasvarande naturaförmåner.

Enär med nu rådande olika förhållanden i avseende å lärarbostäder det uppenbarligen icke vore möjligt att med ens bringa till stånd bostäder motsvarande de av nämnden uppställda kraven, hade nämnden framlagt förslag dels till vissa övergångsbestämmelser dels rörande kontant ersätt-

ning i vissa fall för bristande bostadsförmån. Mot vad nämnden i dessa avseenden föreslagit hade kommittén ansett sig ej böra framställa erinran.

Skulle det vid ärendets slutliga handläggning visa sig erforderligt, att jämväl i andra avseenden än dem nämnden berört övergångsbestämmelser borde meddelas, ansåge kommittén det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att därom giva nödiga föreskrifter.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet har departementschefen, under uttalande av sin anslutning i stort sett till kommitténs förslag i dess helhet, icke närmare berört hithörande spörsmål.

På sätt i det föregående omnämnts, har i en av herr Welin väckt motion (nr 439 i andra kammaren) visst förslag framställts i fråga om lärarbostadens omfattning.

Utskottet. Utskottet delar den uppfattningen, att det synes vara lämpligt att giva nu förevarande stadganden en mot nutida förhållanden bättre svarande avfattning. Ett reglerande av dessa frågor genom en särskild boställsordning finner sig utskottet böra förorda. Vid prövning av det härutinnan framlagda förslaget har utskottet ansett sig kunna biträda de huvudgrunder, på vilka detsamma är fotat; dock synas de erinringar, som av löneregeringskommittén framställts, vara förtjänta av närmare beaktande, och hava desamma jämväl vunnit anslutning från utskottets sida. Särskilt vill utskottet erinra om den varsamhet, som synes vara av nöden, då det gäller meddelande av erforderliga övergångsbestämmelser i ämnet.

Kostnadsberäkning. Mot de av departementschefen gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit anledning till anmärkning. I det föregående har utskottet tillstyrkt en avlöningsförhöjning för manliga lärare vid småskolor m. fl., och har utskottet samtidigt därmed tillkännagivit, att enligt utskottets mening någon ökning av vederbörande anslag ej torde vid bifall härtill anses vara erforderlig.

Förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor skulle följaktligen höjas från nuvarande belopp, 17,440,000 kronor, med 22,695,000 kronor till 40,135,000 kronor, förslagsanslaget till avlöningsbidrag åt sjukvikarier för lärare vid folk- och småskolor från dess nuvarande belopp, 282,000 kronor, med 201,000 kronor till 483,000 kronor samt förslagsanslaget till befrämjande av folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar från dess nuvarande belopp 225,000 kronor, med 75,000 kronor till 300,000 kronor.

I avseende å högre folkskolor bygger det föreliggande lönereglings-
 förslaget i stort sett på ett av Kungl. Maj:t förut framlagt förslag till
 omorganisation av den högre folkskolan i syfte att denna skolform måtte
 kunna i större utsträckning än hittills varit möjligt tillgodose olika orters
 behov av ungdomens utbildning i det praktiska livet. Detta omorganisa-
 tionsförslag, vilket av Kungl. Maj:t i proposition nr 96 till innevarande
 års riksdag blivit framlagt i samband med spørsmålet om upprättande
 av praktiska ungdomsskolor, har av riksdagen i allt väsentligt god-
 tagits. Härvid hava jämväl godkänts vissa grunder och villkor för
 utgående av statsunderstöd till högre folkskolor, dock endast i vad dessa
 grunder avse själva organisationen och därmed sammanhängande eller
 likartade spørsmål.

*Lönereglering
 för lärar-
 personalen vid
 högre folk-
 skolor.*

De avlöningsbelopp, som av Kungl. Maj:t i nu föreliggande fram-
 ställning föreslagits för högre folkskolans lärarkår, anser sig utskottet
 böra förorda, liksom utskottet jämväl i allt väsentligt vill tillstyrka vad
 i övrigt beträffande denna lärarpersonal föreslagits.

I avseende å avlöningen för rektor har utskottet dock ansett till-
 fyllest, därest i avlöningsbestämmelsen endast angåves det särskilda
 rektorsarvodet.

Vidare vill utskottet erinra, hurusom det i fråga om statsbidrag
 till lärare vid folk- och småskolor föreslagits, att hinder för utbekom-
 mande av statsbidrag ej bör möta därav, att undervisningen vid skolan
 till följd av rådande smittosam sjukdom måst för någon tid inställas.
 Vid utfärdande av närmare bestämmelser rörande statsbidrag till högre
 folkskolor synes böra beaktas, huruvida icke ett motsvarande stadgande
 även här bör hava sin plats.

Vid bifall till det föreliggande förslaget skulle det ordinarie för-
 slagsanslaget till understöd åt högre folkskolor höjas från dess nuvarande
 belopp, 157,000 kronor, med 253,000 kronor till 410,000 kronor, samt
 förslagsanslaget till bidrag till avlönande av vikarie för lärare vid högre
 folkskola från dess nuvarande belopp, 2,000 kronor, med 1,000 kronor
 till 3,000 kronor.

Förslaget angående lönereglering för lärarpersonalen vid de kom-
 munala mellanskolorna ansluter sig i sina grunder till vad i samma hän-
 seenden föreslagits ifråga om de högre folkskolornas lärare. Utskottet
 anser sig även böra biträda detsamma; de erinringar, utskottet gjort i
 avseende å förslaget beträffande sistnämnda lärarpersonal, äger jämväl
 giltighet beträffande de kommunala mellanskolorna.

*Löne- och
 pensions-
 reglering för
 lärarpersona-
 len vid kom-
 munala
 mellanskolor.*

På sätt i det föregående erinrats, har i en av herr Bergqvist väckt motion (nr 194 i första kammaren) föreslagits beredande av ortstillägg åt lärare vid kommunala mellanskolor i Västerbottens och Norrbottens län. Utskottet har i det föregående ställt sig avvisande mot förslag om beredande av ortstillägg till vissa lärarkårer och saknar även nu anledning förorda motionen för ifrågavarande lärares vidkommande. Likaledes har ovan erinrats, hurusom herr Sterne i motion nr 409 i andra kammaren föreslagit höjning utöver Kungl. Maj:ts förslag av avlöningsförmånerna för vissa lärare vid ifrågavarande skolor ävensom viss ändring i grunderna för statsbidrags utgående. Utskottet har ej funnit sådana skäl förbragta, som skulle föranleda utskottet frångå Kungl. Maj:ts i dessa stycken framlagda förslag, och får förty avstyrka herr Sternes motion i denna del.

Vid bifall till förslaget beträffande kommunala mellanskolor skulle alltså det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt ifrågavarande skolor höjas från dess nuvarande belopp, 340,000 kronor, med 342,000 kronor till 682,000 kronor.

Hemställan.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av dels Kungl. Maj:ts förevarande proposition dels herr Bergqvists motioner nr 186 och 193 samt med avslag å herr Bergqvists motioner nr 183, 185 och 194, herr Magnussons motion nr 187, herr Bergmans motioner nr 188, 189 och 190, herr Bäckströms motion nr 397, herr Runefors' motion nr 404, herr Olssons i Ramsta m. fl. motioner nr 408, herr Sternes motion nr 409, herr Helgers m. fl. motion nr 424, herr Berggrens motion nr 429, herr Kjellbergs motion nr 437 samt herr Welins motioner nr 438 och 439, i den mån dessa icke må anses vara av utskottet i dess utlåtande besvarade:

I. Beträffande grunder för kvinnas anställning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminarier och statens folkskoleseminarier:

dels medgiva, att infödd svensk kvinna må kunna av Konungen i stadgad ordning utnännas och befordras till

rektor vid högre lärarinnesseminariet, kvinnligt folkskoleseminarium och statssamskola,

lektor vid högre allmänt läroverk, högre lärarinnesseminariet och folkskoleseminarium, samt

adjunkt vid allmänt läroverk;

dels ock föreskriva, att i fråga om gift kvinnas behörighet att söka och innehava sådana lärartjänster vid de allmänna läroverken, högre lärarinnesseminariet och statens folkskoleseminarier, till vilka kvinnor kunna befordras, skall gälla,

att gift kvinna må kunna till sådan lärarbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande samt

att, därest kvinnlig innehavare av sådan lärarbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattningen, därest icke vederbörande skolöverstyrelse med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande finner det nödigt.

II. Beträffande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken:

a) bestämma

att lärarpersonalen vid de allmänna läroverken skall i avlöning åtnjuta

rektor vid högre allmänt läroverk 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kommer fri bostad eller ersättning därför;

manlig rektor vid realskola 6,400 kronor, därav 4,400 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kommer fri bostad eller ersättning därför;

kvinnlig rektor vid statssamskola 5,000 kronor, därav 3,300 kronor lön och 1,700 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kommer fri bostad eller ersättning därför;

rektor vid provårsläroverk, därest han tjänstgör såsom föreståndare för provårskursen, utöver honom

tillkommande ordinarie avlöningsförmåner särskilt arvode av högst 1,500 kronor för år;

manlig lektor 5,800 kronor, därav 3,900 kronor lön och 1,900 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor;

kvinnlig lektor 4,800 kronor, därav 3,200 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor;

manlig adjunkt 4,300 kronor, därav 2,700 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor;

kvinnlig adjunkt 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

en var ordinarie adjunkt och ordinarie lektor vid provårsläroverk, utöver honom eller henne tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, dels ett särskilt arvode av 300 kronor för år, dels ock, därest vederbörande lärare har sig handledning av lärarkandidater anförtrodd, ersättning till belopp, som av läroverksöverstyrelsen bestämmes, dock att sagda arvode och ersättning icke må för år tillhopa överstiga 600 kronor;

ordinarie ämneslärarinna vid samskola 2,800 kronor, därav 1,800 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

första lärarinna vid samskola, utöver avlöningen såsom ordinarie ämneslärarinna, arvode å 500 kronor;

extra och vikarierande manlig ämneslärare arvode av 3,300 kronor, därest läraren avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,900 kronor, för år räknat;

manlig timlärare i läsämne 140 kronor, därest läraren avlagt de examina och prov, som erfordras för

behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 120 kronor, för veckotimme räknat;

extra och vikarierande kvinnlig ämneslärare vid högre allmänt läroverk eller realskola arvode av 3,000 kronor, därest lärarinnan avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,600 kronor, för år räknat;

vikarierande ämneslärarinna vid samskola arvode av 2,600 kronor, därest hon avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till ämneslärrinnebefattning vid dylik skola, eljest 2,400 kronor, för år räknat;

kvinnlig timlärare i läsämne 130 kronor, därest lärarinnan avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 110 kronor, för veckotimme räknat;

manlig teckningslärare vid högre allmänt läroverk lön å 1,800 kronor i 1:a, 2,025 kronor i 2:a, 2,250 kronor i 3:e och 2,475 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 5,280 kronor för 32 veckotimmars undervisning;

manlig teckningslärare vid realskola lön å 1,150 kronor i 1:a, 1,300 kronor i 2:a, 1,450 kronor i 3:e och 1,600 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 5,120 kronor för 32 veckotimmars undervisning;

manlig gymnastiklärare vid högre allmänt läroverk lön å 2,520 kronor i 1:a, 2,835 kronor i 2:a, 3,150 kronor i 3:e och 3,465 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 5,280 kronor för 32 veckotimmars undervisning;

manlig gymnastiklärare vid realskola lön å 1,495 kronor i 1:a, 1,690 kronor i 2:a, 1,885 kronor i 3:e och 2,080 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 5,120 kronor för 32 veckotimmars undervisning;

manlig musiklärare vid högre allmänt läroverk lön å 1,800 kronor i 1:a, 2,025 kronor i 2:a, 2,250 kronor i 3:e och 2,475 kronor i 4:e avlöningsgraden, med

en maximiavlöning av 2,970 kronor för 18 veckotimmars undervisning;

manlig musiklärare vid realskola lön å 1,035 kronor i 1:a, 1,170 kronor i 2:a, 1,305 kronor i 3:e och 1,440 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 1,920 kronor för 12 veckotimmars undervisning;

kvinnlig teckningslärare vid högre allmänt läroverk lön å 1,575 kronor i 1:a, 1,755 kronor i 2:a, 1,935 kronor i 3:e och 2,115 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 4,512 kronor för 32 timmars tjänstgöring i veckan;

kvinnlig teckningslärare vid realskola lön å 1,000 kronor i 1:a, 1,120 kronor i 2:a, 1,240 kronor i 3:e och 1,360 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 4,352 kronor för 32 timmars undervisning i veckan;

kvinnlig gymnastiklärare vid samskola lön å 1,300 kronor i 1:a, 1,456 kronor i 2:a, 1,612 kronor i 3:e och 1,768 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 4,352 kronor för 32 timmars tjänstgöring i veckan;

kvinnlig musiklärare vid realskola lön å 900 kronor i 1:a, 1,008 kronor i 2:a, 1,116 kronor i 3:e och 1,224 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 1,632 kronor för 12 timmars undervisning i veckan;

lärarinna i kvinnligt handarbete vid samskola lön å 480 kronor i 1:a, 552 kronor i 2:a, 624 kronor i 3:e och 696 kronor i 4:e avlöningsgraden, med en maximiavlöning av 1,392 kronor för 12 veckotimmars undervisning;

vikarierande manlig lärare i teckning, i gymnastik och i musik samt biträdande manlig lärare i teckning 90 kronor för veckotimme;

vikarierande kvinnlig lärare i teckning, i musik och i gymnastik samt biträdande kvinnlig lärare i teckning 85 kronor för veckotimme;

vikarierande lärarinna i kvinnligt handarbete 75 kronor för veckotimme;

att ordinarie övningslärare skall vara skyldig att för den fastställda lönen tjänstgöra:

teckningslärare vid högre allmänt läroverk 15 och vid realskola 10 veckotimmar;

gymnastiklärare vid högre allmänt läroverk 21 och vid realskola 13 veckotimmar;

musiklärare vid högre allmänt läroverk 15 och vid realskola 9 veckotimmar; samt

lärarinna i kvinnligt handarbete 6 veckotimmar;

att ytterligare tjänstgöring må kunna åläggas:

teckningslärare och gymnastiklärare intill sammanlagt 32 veckotimmar, dock att gymnastiklärare icke må utan eget medgivande åläggas mera än sammanlagt 28 veckotimmar;

musiklärare vid högre allmänt läroverk intill sammanlagt 18 och vid realskola intill sammanlagt 12 veckotimmar; samt

lärarinna i kvinnligt handarbete intill sammanlagt 12 veckotimmar;

att, där särskilda förhållanden sådant påkalla, Kungl. Maj:t må kunna medgiva, att teckningslärare erhåller ersättning för intill trettiofyra veckotimmars undervisning;

att övningslärare skall för varje veckotimmes undervisning utöver den mot den ordinarie lönen svarande undervisningstiden åtnjuta ersättning:

manlig lärare i teckning, i gymnastik och i musik vid högre allmänt läroverk med 120 kronor i 1:a, 135 kronor i 2:a, 150 kronor i 3:e och 165 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig lärare i teckning, i gymnastik och i musik vid realskola med 115 kronor i 1:a, 130 kronor i 2:a, 145 kronor i 3:e och 160 kronor i 4:e avlöningsgraden.

kvinnlig lärare i teckning vid högre allmänt läroverk med 105 kronor i 1:a, 117 kronor i 2:a, 129 kronor i 3:e och 141 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i teckning och i musik vid realskola samt i gymnastik vid samskola med 100 kronor i 1:a, 112 kronor i 2:a, 124 kronor i 3:e och 136 kronor i 4:e avlöningsgraden; samt

lärarinna i kvinnligt handarbete vid samskola med 80 kronor i 1:a, 92 kronor i 2:a, 104 kronor i 3:e och 116 kronor i 4:e avlöningsgraden;

att pensionsunderlaget skall utgöra
för rektor vid högre allmänt läroverk 5,600 kronor;
för manlig rektor vid realskola 4,600 kronor;
för kvinnlig rektor vid statssamskola 4,000 kronor;

att högsta pensionsunderlaget skall utgöra
för manlig lektor 4,600 kronor;
för manlig adjunkt 4,000 kronor;
för kvinnlig adjunkt 3,000 kronor;

att, om befattningshavare varit tillförordnad rektor vid allmänt läroverk, sådant skall vid bestämmandet av pensionens belopp räknas honom till godo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor;

att för ordinarie övningslärare pensionsunderlaget skall utgöra två tredjedelar av den avlöning, läraren skulle uppbära, därest han bestred tjänstgöring till den omfattning, som närmast föregående hösttermin var för hans tjänst bestämd, dock att pensionens belopp skall bestämmas med hänsyn till medelbeloppet för år av de högsta pensionsunderlag, som varit för läraren gällande under vart och ett av de tio år, som förflutit närmast före tidpunkten för pensionstagandet;

att övningslärare, som befordrats till ordinarie tjänst, innan den nya löneregleringen träder i kraft, i intet fall skall erhålla lägre pension än han skulle komma i åtnjutande av med tillämpning av nu gällande löne- och pensionsbestämmelser; samt

att extra ordinarie lärare, vilken erhållit förordnande med full tjänstgöring under hel lästermin eller därutöver, men av sjukdom är hindrad att sköta sin befattning, skall, därest han före förordnandet tjänstgjort vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium minst ett år, under ledigheten äga uppbära två tredjedelar av det honom enligt gällande bestämmelser eljest tillkommande arvode;

b) föreskriva,

att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som i blivande nya stater varda upptagna för ordinarie befattningshavare vid de allmänna läroverken, skola gälla följande villkor och bestämmelser, nämligen

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av de allmänna läroverken eller eljest kan varda stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, för den händelse i sammanhang med en allmän revision av läroverksorganisationen hans tjänstgöring anses lämpligen böra förläggas till annan, med de nuvarande allmänna läroverken jämför- lig läroanstalt än den, där han då är anställd, ävensom eljest, då Kungl. Maj:t med hänsyn till undervisnings- väsendets behov, efter vederbörandes hörande, prövar sådant nödigt, låta sig förflyttas från allmänt läroverk till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skälig ersättning för flyttningskostnad till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att befattningshavare skall vara skyldig under- kasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade rörande elementarlärarnas nya änke- och pupill- kassa;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig att underkasta sig de bestämmelser, som må bliva före- skrivna till lärjungarnas skyddande mot smittosam lungsot;

att med rektors- eller ämnesläraryrkesbefattning vid

allmänt läroverk icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att innehavare av övningslärarbefattning vid allmänt läroverk skall vara underkastad de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade i fråga om förening av dylik befattning med annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning vid allmänt läroverk ej må förenas vara sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej läroverksöverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid läroverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas; samt

att befattningshavare ej må åtaga sig undervisning vare sig i enskilda, kommunala eller andra läroanstalter, så framt ej, vad angår lektor, adjunkt, ämneslärarinna eller övningslärare, vederbörande rektor efter av läroverksöverstyrelsen angivna riktlinjer, eller, vad angår rektor, läroverksöverstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande undervisning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid läroverket, finner uppdraget kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar skola för samtliga befattningshavare, utom rektorer, beräknas utgå för läs-årets antal läsveckor, samt att de i rektorernas avlöning ingående tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå efter kalenderår men till olika belopp för lästiden och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort, men

för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen, dock att, då rektor eller lektor, som är domkapitelsledamot, endast åtnjuter ledighet från domkapitelsgöromålen, avdrag å tjänstgöringspenningarna icke må ske;

att, därest annan befattningshavare än övningslärare av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, befattningshavaren äger uppbära hela lönen, men att, därest befattningshavaren eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, befattningshavaren kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt, skolande i förekommande fall denna skyldighet jämväl åligga avlidne lärares stärbhusdelägare under dem tilläventyrs tillkommande tjänst- och nådår;

att övningslärare, som är tjänstledig på grund av sjukdom, äger åtnjuta tre fjärdedelar av vad han skulle uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst, men att övningslärare, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten av honom eljest tillkommande avlöning avstå så mycket, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att innehavare av befattning, med vilken rätt till särskilda förmåner är förenad, skall vara underkastad ej mindre minskning i avlöning från statsverket, till belopp motsvarande de i avlöningen ingående särskilda förmåner efter uppskattning i behörig ordning, än även vad i laga ordning kan varda stadgat rörande upphörande eller ändring av nämnda särskilda förmåner;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen utgår till månadens slut, den rätt dock oförkränt, som i förekommande fall kan tillkomma avliden lärares stärbhusdelägare under dem tilläventyrs tillkommande tjänst- och nådar;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, om sådan förekommer, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att därvid befattningshavare bör tillgodoräknas ej mindre den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning eller motsvarande ordinarie tjänst å den gamla avlöningsstaten än även i förekommande fall den föregående extra ordinarie tjänstgöringstid, han enligt de före den 1 januari 1905 gällande bestämmelser ägt tillgodoräkna sig för erhållande av ålderstillägg;

att, därest manlig adjunkt, som befordras till lektor, intjänat tre ålderstillägg, honom skall omedelbart tillgodoräknas ett ålderstillägg som lektor;

att lektor må tillgodoräknas den tid, han efter att i avseende å examina och provår hava vunnit behörighet till lektorstjänst vid allmänt läroverk må hava tjänstgjort som ordinarie lektor vid högre lärarinneseminarier, folkskoleseminarium, tekniskt gymnasium, teknisk fackskola eller teknisk elementarskola eller såsom ordinarie lektor vid sjökrigsskolan;

att adjunkt må tillgodoräknas den tid, han efter vunnit behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk må hava tjänstgjort såsom rektor vid skeppsgosseskola;

att de i kungl. cirkulären den 1 juni 1877 och den 18 maj 1878 omförmälda docenter vid universiteten ävensom de i kungl. kungörelsen den 23 november 1906 omnämnda docenter vid Stockholms och Göteborgs högskolor må äga att, efter vunnit befordran vid de allmänna läroverken, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, dock ej utöver tre år, de vid universitet eller någon av omförmälda högskolor med nit och skicklighet deltagit i undervisning av den omfattning, som, utan avseende å huruvida docent varit innehavare av docentstipendium eller icke, av Kungl. Maj:t bestämmes;

att i de särskilda fall, då lektor vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminarier, folkskoleseminarium, tekniskt gymnasium, teknisk fackskola eller teknisk elementarskola efter ansökan varder utnämnd till adjunkt, honom eller henne må tillgodoräknas den tid, han eller hon må hava tjänstgjort såsom lektor;

att adjunkt, manlig eller kvinnlig, må tillgodoräknas de tjänstår utöver tre, han eller hon, efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola, dock ej mer än tio år;

att kvinnlig adjunkt må tillgodoräknas den tid, hon efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk tjänstgjort som ordinarie ämneslärarinna vid statssamskola eller högre lärarinneseminariet;

att ämneslärarinna vid statssamskola må tillgodoräknas den tid, hon tjänstgjort som ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet;

att övningslärare vid högre allmänt läroverk må tillgodoräknas den tid, han, efter vunnen kompetens till övningslärartjänst vid högre allmänt läroverk, tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid realskola, på det sätt att två års tjänstgöring vid sådan skola må räknas lika med ett års tjänstgöring vid högre allmänt läroverk, dock att övningslärare vid övergång från realskola till högre allmänt läroverk, där tjänstgöringen omfattar minst lika många undervisningstimmar som vid realskolan, må omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg, att ingen löneminskning vederfares honom;

att övningslärare vid allmänt läroverk må tillgodoräknas den tid, han tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium;

att lärarinna i kvinnligt handarbete, som vid den tidpunkt, då den nya lönestaten träder i kraft, är anställd i nämnda egenskap vid statssamskola och som varder utnämnd att från samma tidpunkt vara ordinarie lärarinna i kvinnligt handarbete vid sådan skola, skall äga rätt att av sin föregående tjänstgöring tillgodoräknas de år, under vilka hon, efter att hava vunnit sådan behörighet, som erfordras för dylik anställning, må hava tjänstgjort med minst sex timmars undervisning per vecka, dock ej mer än fem år; samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i

lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för de nya lönestaternas ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; dock att övningslärare, som med eller under år 1919 utnämnes till ordinarie befattning, skall vara underkastad de förändrade bestämmelser i berörda hänseenden, som under nämnda år kunna varda meddelade.

c) förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid allmänt läroverk, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

d) föreskriva, att de till teckningsläraren och musikläraren vid Göteborgs högre latinläroverk från kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningen nu utgående arvoden å respektive 125 och 150 kronor skola upphöra att utgå från sagda stipendieinrättning;

e) vid bifall till under a) föreslagna avlöningsförmåner och i statsrådsprotokollet framlagt förslag angående inrättande av nya lärartjänster ävensom vid bifall till vad i nästföregående moment hemställts, höja det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna lärooverken med 1,779,261 kronor eller från 5,890,989 kronor till 7,670,250 kronor;

f) på extra stat för år 1919 anvisa:
till extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 460,000 kronor;

till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken ett förslagsanslag, högst 41,500 kronor; samt

till provårskurser för blivande lärare vid de högre allmänna läroverken i Göteborg ett förslagsanslag, högst 27,350 kronor;

g) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes åvägabringa en utredning ifråga om pensionsförhållandena för övningslärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill sagda utredning kan föranleda.

III. Beträffande lärarpersonalen vid högre lärarinneseminariet:

a) bestämma

att lärarpersonalen vid högre lärarinneseminariet skall i avlöning åtnjuta

manlig rektor 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, samt dessutom fri bostad eller hyresersättning till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

kvinnlig rektor 6,200 kronor, därav 4,200 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, samt dessutom fri bostad eller hyresersättning till ett belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

manlig lektor 5,800 kronor, därav 3,900 kronor lön och 1,900 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor, samt dessutom tills vidare hyresbidrag till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

kvinnlig lektor 4,800 kronor, därav 3,200 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor;

rektor och lektor, utöver honom eller henne tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, ett särskilt arvode av 500 kronor;

ämneslärarinna 3,200 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

biträdande föreståndarinna, utöver avlöning såsom ordinarie ämneslärarinna, fri bostad eller hyresersättning till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

biträdande ämneslärarinna 2,800 kronor, därav 1,800 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

manlig vikarierande lektor arvode å 3,300 kronor, därest han avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,900 kronor, för år räknat;

kvinnlig vikarierande lektor arvode å 3,000 kronor, därest hon avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,600 kronor, för år räknat;

vikarierande ämneslärarinna arvode å 2,600 kronor, därest hon avlagt de examina och prov, som erfordras för behörighet till ämneslärarinnebefattning, eljest 2,400 kronor, för år räknat;

vikarierande biträdande föreståndarinna arvode av 500 kronor, för år räknat;

manlig ordinarie lärare i teckning lön å 2,640 kronor i 1:a, 2,970 kronor i 2:a, 3,300 kronor i 3:e och 3,630 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig ordinarie lärare i teckning lön å 2,310 kronor i 1:a, 2,574 kronor i 2:a, 2,838 kronor i 3:e och 3,102 kronor i 4:e avlöningsgraden;

ordinarie lärarinna i gymnastik lön å 1,575 kronor i 1:a, 1,755 kronor i 2:a, 1,935 kronor i 3:e och 2,115 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig ordinarie lärare i musik lön å 1,680

kronor i 1:a, 1,890 kronor i 2:a, 2,100 kronor i 3:e och 2,310 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig ordinarie lärare i musik lön å 1,470 kronor i 1:a, 1,638 kronor i 2:a, 1,806 kronor i 3:e och 1,974 kronor i 4:e avlöningsgraden;

ordinarie lärarinna i handarbete lön å 2,040 kronor i 1:a, 2,328 kronor i 2:a, 2,616 kronor i 3:e och 2,904 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig vikarierande lärare i teckning och i musik 90 kronor för veckotimme;

kvinnlig vikarierande lärare i teckning och i musik samt vikarierande lärarinna i gymnastik 85 kronor för veckotimme;

vikarierande lärarinna i handarbete 80 kronor för veckotimme;

att ordinarie övningslärare skall vara skyldig att för den fastställda lönen tjänstgöra:

lärare i teckning: intill 22 veckotimmar,

lärare i musik: intill 14 veckotimmar,

lärarinna i gymnastik: intill 15 veckotimmar och

lärarinna i handarbete: intill 24 veckotimmar;

att ytterligare tjänstgöring må kunna åläggas dessa lärare mot en ersättning för veckotimme av

för manlig lärare i teckning och i musik 120 kronor i 1:a, 135 kronor i 2:a, 150 kronor i 3:e och 165 kronor i 4:e avlöningsgraden;

för kvinnlig lärare i teckning och i musik samt lärarinna i gymnastik 105 kronor i 1:a, 117 kronor i 2:a, 129 kronor i 3:e och 141 kronor i 4:e avlöningsgraden; samt

för lärarinna i handarbete 85 kronor i 1:a, 97 kronor i 2:a, 109 kronor i 3:e och 121 kronor i 4:e avlöningsgraden;

skolande härvid iakttagas, att sådan ersättning icke må, utan Kungl. Maj:ts medgivande, utgå för mera än fyra veckotimmar till en och samma lärare eller lärarinna;

att pensionsunderlaget skall utgöra
för manlig rektor 5,600 kronor;
för kvinnlig rektor 4,600 kronor;
att högsta pensionsunderlaget skall för manlig
lektor utgöra 4,600 kronor;

att, om befattningshavare varit tillförordnad rektor
vid högre lärarinneseminariet, sådant skall vid bestäm-
mandet av pensionens belopp räknas honom till godo
på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor;

att för ordinarie övningslärare pensionsunderlaget
skall utgöra två tredjedelar av den avlöning, läraren
skulle uppbara, därest han bestrede tjänstgöring till
den omfattning, som närmast föregående hösttermin var
för hans tjänst bestämd, dock att pensionens belopp
skall bestämmas med hänsyn till medelbeloppet för år
av de högsta pensionsunderlag, som varit för läraren
gällande under vart och ett av de tio år, som förflutit
närmast före tidpunkten för pensionstagandet; samt

att övningslärare, som befordrats till ordinarie
tjänst, innan den nya löneregleringen träder i kraft, i
intet fall skall erhålla lägre pension än han skulle
komma i åtnjutande av med tillämpning av nu gällande
löne- och pensionsbestämmelser.

b) föreskriva

att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som
sålunda föreslagits för ordinarie befattningshavare vid
högre lärarinneseminariet, skola gälla följande villkor
och bestämmelser, nämligen

*i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till
annan tjänst, förening av tjänster m. m.:*

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare
tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid
en möjligen inträdande förändrad organisation av högre
lärarinneseminariet eller eljest kan varda stadgad, vara
pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och
den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade
föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att vid en möjligen inträdande förändrad organisation av undervisningsväsendet ävensom eljest, då Kungl. Maj:t, med hänsyn till undervisningsväsendets behov, efter vederbörandes hörande, prövar sådant nödigt, låta sig förflyttas till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort skall vara berättigad att av statsverket erhålla skälig ersättning för flyttningskostnad till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att befattningshavare skall vara skyldig underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade rörande elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig underkasta sig de bestämmelser, som må bliva föreskrivna till lärjungarnas skyddande mot smittosam lungdot;

att med rektors- eller ämneslärarbefattning vid högre lärarinneseminariet icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att innehavare av övningslärarbefattning vid högre lärarinneseminariet skall vara underkastad de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade ifråga om förening av dylik befattning med annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning vid högre lärarinneseminariet ej må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej läroverksöverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid seminariet, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas; samt

att befattningshavare ej må åtaga sig undervisning vare sig i enskilda, kommunala eller andra läroanstalter, så framt icke, vad angår lektor, ämneslärarinna eller övningslärare, vederbörande rektor efter av läroverksöverstyrelsen angivna riktlinjer, eller, vad angår rektor, läroverksöverstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande undervisning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid seminariet, finner uppdraget kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar skola för samtliga befattningshavare, utom rektor, beräknas utgå för läsårets antal läsveckor, samt att de i rektors avlöning ingående tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå efter kalenderår, men till olika belopp för lästiden och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att, därest annan befattningshavare än övningslärare av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, befattningshavaren äger uppbära hela lönen jämte hyresersättning eller hyresbidrag, där sådant förekommer, men att, därest befattningshavaren eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, befattningshavaren kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller hyresersättningen eller hyresbidraget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att övningslärare, som är tjänstledig på grund av sjukdom, äger åtnjuta tre fjärdedelar av vad han

skulle uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst, men att övningslärare, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten av honom eljest tillkommande avlöning avstå så mycket, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom hyresersättningen eller hyresbidraget utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, om sådan förekommer, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att därvid befattningshavare bör tillgodoräknas ej mindre den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning eller motsvarande ordinarie tjänst å den gamla avlöningsstaten än även i förekommande fall den föregående extra ordinarie tjänstgöringstid, han enligt de före den 1 januari 1905 gällande bestämmelser ägt tillgodoräkna sig för erhållande av ålderstillägg;

att, därest manlig adjunkt vid allmänt läroverk, som befordras till lektor vid högre lärarinneseminariet, intjänat tre ålderstillägg, honom skall omedelbart tillgodoräknas ett ålderstillägg som lektor;

att lektor vid högre lärarinneseminariet må tillgodoräknas den tid han, efter att i avseende å examina och provår hava vunnit behörighet till lektorstjänst vid nämnda läroanstalt, må hava tjänstgjort som ordinarie lektor vid folkskoleseminarium, teknisk elementarskola, teknisk fackskola, tekniskt gymnasium eller allmänt läroverk, ävensom den tid han efter vunnit behörighet till lektorstjänst vid allmänt läroverk må hava tjänstgjort såsom ordinarie lektor vid sjökrigsskolan;

att de i kungl. cirkulären den 1 juni 1877 och den 18 maj 1878 omförmälda docenter vid universitetet ävensom de i kungl. kungörelsen den 23 november 1906 omnämnda docenter vid Stockholms och Göteborgs högskolor må äga att, efter vunnit befordran vid högre lärarinneseminariet, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, dock ej utöver tre år, de vid universitetet eller någon av omförmälda högskolor med nit och skicklighet deltagit i undervisning av den omfattning, som, utan avseende å huruvida do-

cent varit innehavare av docentstipendium eller icke, av Kungl. Maj:t bestämmes;

att ämneslärarinna må tillgodoräknas den tid, hon efter vunnen behörighet till ämneslärarinnebefattning vid högre lärarinneseminariet tjänstgjort som ordinarie ämneslärarinna vid statssamskola ävensom den tid utöver fem år, hon i egenskap av biträdande ämneslärarinna tjänstgjort vid högre lärarinneseminariet;

att övningslärare må tillgodoräknas den tid, han tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid högre allmänt läroverk ävensom den tid, han efter vunnen kompetens till övningslärarbefattning vid högre allmänt läroverk tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid realskola, på det sätt att två års tjänstgöring vid realskola må räknas lika med ett års tjänstgöring vid högre lärarinneseminariet, dock att övningslärare vid övergång från realskola till högre lärarinneseminariet må, därest tjänstgöringen vid sistnämnda läroanstalt omfattar minst lika många undervisningstimmar som vid realskolan, omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg, att ingen löneminskning honom eller henne vederfares;

att övningslärare må tillgodoräknas den tid han tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid folkskoleseminarium; men

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya avlöningsstatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; dock att övningslärare, som med eller under

år 1919 utnämnes till ordinarie befattning, skall vara underkastad de förändrade bestämmelser i berörda hänseenden, som under nämnda år kunna varda meddelade;

c) förklara

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid högre lärarinneseminariet, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

d) vid bifall till under a) föreslagna avlöningsförmåner, höja det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet med 40,135 kronor eller från 76,350 kronor till 116,485 kronor;

e) på extra stat för år 1919 till arvoden åt timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet anvisa ett förslagsanslag, högst, 16,800 kronor;

f) medgiva, att från och med år 1919 tillsvidare och till dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer ej mindre den hyresersättning, som tillkommer rektor och biträdande föreståndarinna, därest fri bostad ej åtnjutes, må utgå till rektor med 2,400 kronor och till biträdande föreståndarinna med 1,000 kronor för år räknat, än även det hyresbidrag, som tillkommer lektor, må utgå med 800 kronor för år.

IV. Beträffande lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna.

a) bestämma

att lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna skall i avlöning åtnjuta

manlig rektor 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, var till kommer fri bostad eller ersättning därför till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

kvinnlig rektor 6,200 kronor, därav 4,200 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kommer fri bostad eller ersättning därför till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

rektor vid folkskoleseminarium, därest han tjänstgör såsom föreståndare för där anordnad provårskurs, utöver honom tillkommande ordinarie avlöningsförmåner särskilt arvode av högst 1,500 kronor för år;

manlig lektor 5,800 kronor, därav 3,900 kronor lön och 1,900 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vardera å 500 kronor;

kvinnlig lektor 4,800 kronor, därav 3,200 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, vardera å 400 kronor;

manlig adjunkt å övergångsstat 4,300 kronor, därav 2,700 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor;

kvinnlig adjunkt å övergångsstat 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

lektor samt adjunkt å övergångsstat vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg hyresbidrag till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

manlig övningsskollärare 3,400 kronor, därav 2,100 kronor lön och 1,300 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor;

kvinnlig övningsskollärare 2,800 kronor, därav 1,800 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

lektor, adjunkt å övergångsstat eller övningsskollärare vid sådant folkskoleseminarium, där provårskurs är anordnad, utöver honom eller henne tillkommande ordinarie avlöningsförmåner dels ett särskilt arvode av 300 kronor för år, dels ock, därest veder-

börande lärare har sig handledning av lärarkandidater anförtrodd, ersättning till belopp, som av folkskolöverstyrelsen bestämmes, dock att sagda arvode och ersättning icke må tillhoppa överstiga 600 kronor;

extra och vikarierande manlig ämneslärare arvode av 3,300 kronor, därest läraren är behörig till lektorstjänst vid folkskoleseminarium eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,900 kronor, för år räknat;

manlig timlärare i läsämne 140 kronor, därest läraren är behörig till lektorstjänst vid folkskoleseminarium eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 120 kronor, för veckotimme räknat, dock att arvode för timlärare i hälsolära och ekonomilära må, efter folkskolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall, kunna utgå med högre belopp;

extra och vikarierande kvinnlig ämneslärare arvode av 3,000 kronor, därest lärarinnan är behörig till lektorstjänst vid folkskoleseminarium eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 2,600 kronor, för år räknat;

kvinnlig timlärare i läsämne 130 kronor, därest lärarinnan är behörig till lektorstjänst vid folkskoleseminarium eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk, eljest 110 kronor, för veckotimme räknat, dock att arvode för timlärare i hälsolära och ekonomilära må, efter folkskolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall, kunna utgå med högre belopp;

extra och vikarierande ämneslärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg hyresbidrag till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

extra ordinarie eller vikarierande manlig övningsskollärare arvode å 2,800 kronor för år;

extra ordinarie eller vikarierande kvinnlig övningsskollärare arvode å 2,400 kronor för år;

manlig lärare i teckning vid enkelseminarium lön å 1,950 kronor i 1:a, 2,175 kronor i 2:a, 2,400 kronor i 3:e och 2,625 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i teckning vid enkelseminarium

lön å 1,725 kronor i 1:a, 1,905 kronor i 2:a, 2,085 kronor i 3:e och 2,265 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig lärare i teckning vid dubbelseminarium lön å 3,510 kronor i 1:a, 3,915 kronor i 2:a, 4,320 kronor i 3:e och 4,725 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i teckning vid dubbelseminarium lön 3,105 kronor i 1:a, 3,429 kronor i 2:a, 3,753 kronor i 3:e och 4,077 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig lärare i musik lön å 3,510 kronor i 1:a, 3,915 kronor i 2:a, 4,320 kronor i 3:e och 4,725 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i musik lön å 3,105 kronor i 1:a, 3,429 kronor i 2:a, 3,753 kronor i 3:e och 4,077 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig lärare i gymnastik med lek och idrott lön å 3,380 kronor i 1:a, 3,770 kronor i 2:a, 4,160 kronor i 3:e och 4,550 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i gymnastik med lek och idrott lön å 2,990 kronor i 1:a, 3,302 kronor i 2:a, 3,614 kronor i 3:e och 3,926 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärare i manlig slöjd lön å 2,940 kronor i 1:a, 3,360 kronor i 2:a, 3,780 kronor i 3:e och 4,200 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärarinna i kvinnlig slöjd lön å 1,980 kronor i 1:a, 2,244 kronor i 2:a, 2,508 kronor i 3:e och 2,772 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärarinna i kvinnlig slöjd vid manligt seminariums övningsskola lön 1,080 kronor i 1:a, 1,224 kronor i 2:a, 1,368 kronor i 3:e och 1,512 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärarinna i hushållsgöromål lön å 1,980 kronor i 1:a, 2,244 kronor i 2:a, 2,508 kronor i 3:e och 2,772 kronor i 4:e avlöningsgraden;

manlig lärare i trädgårdsskötsel vid annat folkskoleseminarium än seminariet i Umeå 2,400 kronor, därav 1,500 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

kvinnlig lärare i trädgårdsskötsel vid annat folkskoleseminarium än seminariet i Umeå 2,000 kronor,

därav 1,200 kronor lön och 800 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 250 kronor;

lärare i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Umeå, manlig eller kvinnlig, arvode å 1,000 kronor, varav två tredjedelar skola anses motsvara lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar;

lärare i trädgårdsskötsel vid dubbelseminarium, utöver honom eller henne tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, arvode till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

lärare i teckning och gymnastik vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg hyresbidrag till det belopp, som i vederbörlig ordning bestämmes;

extra ordinarie eller vikarierande manlig lärare i teckning, i musik och i gymnastik med lek och idrott ävensom manlig timplärare i sagda ämnen 100 kronor för veckotimme;

extra ordinarie eller vikarierande kvinnlig lärare i teckning, i musik och i gymnastik med lek och idrott ävensom kvinnlig timplärare i sagda ämnen 95 kronor för veckotimme;

extra ordinarie eller vikarierande lärare i manlig slöjd ävensom manlig timplärare i samma ämne 95 kronor för veckotimme;

extra ordinarie eller vikarierande lärarinna i kvinnlig slöjd och i hushållsgöromål ävensom kvinnlig timplärare i samma ämnen 90 kronor för veckotimme;

vikarierande lärare i trädgårdsskötsel arvode till belopp, som i varje särskilt fall bestämmes av folkskolöverstyrelsen;

att ordinarie övningslärare skall vara skyldig att för den fastställda lönen tjänstgöra:

lärare i teckning vid enkelseminarium 15 veckotimmar,

lärare i teckning vid dubbelseminarium 27 veckotimmar,

lärare i musik 27 veckotimmar,

lärare i gymnastik med lek och idrott 26 veckotimmar,

lärare i manlig slöjd 28 veckotimmar,
lärarinna i kvinnlig slöjd 22 veckotimmar,
lärarinna i kvinnlig slöjd vid manligt seminariums
övningskola 12 veckotimmar, och

lärarinna i hushållsgöromål 22 veckotimmar;

att lärare i nämnda övningsämnen skall vara skyldig att mot fastställt tilläggsarvode åta sig utsträckt tjänstgöring, dock att hans sammanlagda undervisningsskyldighet icke utan hans eget begivande må överstiga trettio veckotimmar;

att lärare i nedanstående övningsämnen må för varje veckotimmes undervisning utöver den mot den ordinarie lönen svarande undervisningstiden åtnjuta ersättning;

manlig lärare i teckning, i musik och i gymnastik med lek och idrott med 130 kronor i 1:a, 145 kronor i 2:a, 160 kronor i 3:e och 175 kronor i 4:e avlöningsgraden;

kvinnlig lärare i teckning, i musik och i gymnastik med lek och idrott med 115 kronor i 1:a, 127 kronor 2:a, 139 kronor i 3:e och 151 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärare i manlig slöjd med 105 kronor i 1:a, 120 kronor i 2:a, 135 kronor i tredje och 150 kronor i 4:e avlöningsgraden;

lärarinna i kvinnlig slöjd och i hushållsgöromål med 90 kronor i 1:a, 102 kronor i 2:a, 114 kronor i 3:e och 126 kronor i 4:e avlöningsgraden;

att lärare i nämnda övningsämnen ej må åtnjuta ersättning för mera än trettio två veckotimmars tjänstgöring, det timantal medräknat, efter vilket den ordinarie lönen är beräknad; dock att, där särskilda förhållanden sådant påkalla, Kungl. Maj:t må kunna medgiva, att lärare i musik, i gymnastik med lek och idrott samt i manlig slöjd erhåller ersättning för intill trettiofyra timmars undervisning;

att pensionsunderlaget skall utgöra
för manlig rektor 5,600 kronor,
för kvinnlig rektor 4,600 kronor;

att högsta pensionsunderlaget skall utgöra
för manlig lektor, 4,600 kronor,
för manlig adjunkt å övergångsstat 4,000
kronor,
för kvinnlig adjunkt å övergångsstat 3,000
kronor;

att, om befattningshavare varit tillförordnad rektor vid folkskoleseminarium, sådant skall vid bestämmandet av pensionens belopp räknas honom till godo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor;

att för annan ordinarie övningslärare än lärare i trädgårdsskötsel pensionsunderlaget skall utgöra två tredjedelar av den avlöning, läraren skulle uppbära, därest han bestred tjänstgöring till den omfattning, som närmast föregående hösttermin var för hans tjänst bestämd, dock att pensionens belopp skall bestämmas med hänsyn till medelbeloppet för år av de högsta pensionsunderlag, som varit för läraren gällande under vart och ett av de tio år, som förflutit närmast före tidpunkten för pensionstagandet;

att övningslärare, som befordrats till ordinarie tjänst, innan den nya löneregleringen träder i kraft, i intet fall skall erhålla lägre pension än han skulle komma i åtnjutande av med tillämpning av nu gällande löne- och pensionsbestämmelser;

att lärare i trädgårdsskötsel skall äga delaktighet i elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa;

att övningsskollärarna skola varda bibehållna vid delaktighet i såväl folkskollärarnas pensionsinrättning som folkskollärarnas änke- och pupillkassa;

att för övningsskollärare pensionsbeloppet skall utgöra högst två tredjedelar av tjänsten åtföljande avlöning jämte intjänat eller intjänade ålderstillägg; samt

att extra ordinarie lärare, vilken erhållit förordnande med full tjänstgöring under hel lästermin eller därutöver men av sjukdom är hindrad att sköta sin befattning, skall, därest han före förordnandet tjänstgjort vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium minst ett år, under ledigheten äga uppbära två tredje-

delar av det honom enligt gällande bestämmelser eljest tillkommande arvode;

b) föreskriva,

att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som sålunda föreslagits för ordinarie befattningshavare vid folkskoleseminarierna, skola gälla följande villkor och bestämmelser, nämligen

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av folkskoleseminarierna eller eljest kan varda stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade föreskrifter, sköta de med befattningen förenade göromål;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att vid en möjligen inträdande förändrad organisation av undervisningsväsendet ävensom eljest, då Kungl. Maj:t, med hänsyn till undervisningsväsendets behov, efter vederbörandes hörande, prövar sådant nödigt, låta sig förflyttas till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skälig ersättning för flyttningskostnad till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att annan befattningshavare än övningsskollärare, skall vara skyldig underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade rörande elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig underkasta sig de bestämmelser, som må bliva föreskrivna till lärjungarnas skyddande mot smittosam lungsot;

att med rektors-, ämneslärar- eller övnings-skolläraryrke vid folkskoleseminarium icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att innehavare av övningslärarbefattning vid folkskoleseminarium skall vara underkastad de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade ifråga om förening av dylik befattning med annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning vid folkskoleseminarium ej må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstbefattning av vad slag det vara må, så framt ej folkskolöverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid folkskoleseminariet, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas; samt

att befattningshavare ej må åtaga sig undervisning vare sig i enskilda, kommunala eller andra läroanstalter, så framt ej, vad angår lektor, övningsskollärare eller övningslärare, vederbörande rektor, efter av folkskolöverstyrelsen angivna riktlinjer, eller, vad angår rektor, folkskolöverstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande undervisning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid folkskoleseminariet, finner uppdraget kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar skola för samtliga befattningshavare, utom rektorer och lärare i trädgårdsskötsel, beräknas utgå för läsårets antal läsveckor, samt att de i rektors och trädgårdslärares avlöning ingående tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå efter kalenderår, dock för rektor till olika belopp för lästiden

och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöringen befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att, därest annan befattningshavare än nedan avsedda övningslärare av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, befattningshavaren äger uppbära hela lönen jämte hyresersättning eller hyresbidrag, där sådant förekommer, men att, därest befattningshavaren eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, befattningshavaren kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller hyresersättningen eller hyresbidraget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att, därest annan övningslärare än lärare i trädgårdsskötsel är tjänstledig på grund av sjukdom, befattningshavaren äger åtnjuta tre fjärdedelar av vad han skulle uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst, men att, därest sådan övningslärare eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, befattningshavaren kan förpliktas att under ledigheten av honom eljest tillkommande avlöning avstå så mycket, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från

tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligen låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom hyresersättning eller hyresbidrag, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, om sådan förekommer, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omfördälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att därvid befattningshavare bör tillgodoräknas ej mindre den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning, eller, vad angår annan befattningshavare än lektor och lärare i trädgårdsskötsel, tjänst å den gamla avlönings-

staten av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet, oavsett om avlöningen vid tjänsten varit å samma stat uppförd eller å extra stat utgått såsom arvode, än även, vad angår lektor, i förekommande fall den föregående extra ordinarie tjänstgöringstid, han enligt de före den 1 januari 1905 gällande bestämmelser ägt tillgodoräkna sig för erhållande av ålderstillägg;

att, därest manlig adjunkt vid folkskoleseminarium eller allmänt läroverk, vilken befordras till lektor vid folkskoleseminarium, intjänat tre ålderstillägg, honom skall omedelbart tillgodoräknas ett ålderstillägg som lektor;

att lektor må tillgodoräknas den tid, under vilken han må hava tjänstgjort som ordinarie lektor vid allmänt läroverk eller efter vunnit behörighet till lektorstjänst vid folkskoleseminarium må hava tjänstgjort som ordinarie lektor vid högre lärarinneseminariet, tekniskt gymnasium, teknisk fackskola eller teknisk elementarskola, ävensom den tid, under vilken han efter vunnit behörighet till lektorstjänst vid högre allmänt läroverk må hava tjänstgjort som ordinarie lektor vid sjökrigsskolan;

att de i kungl. cirkulären den 1 juni 1877 och den 18 maj 1878 omförmälda docenter vid universiteten ävensom de i kungl. kungörelsen den 23 november 1906 omnämnda docenter vid Stockholms och Göteborgs högskolor må äga att, efter vunnit befordran vid folkskoleseminarium, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, dock ej utöver tre år, de vid universitet eller någon av omförmälda högskolor med nit och skicklighet deltagit i undervisning av den omfattning, som, utan avseende å huruvida docent varit innehavare av docentstipendium eller icke, av Kungl. Maj:t bestämmas;

att övningskollärare må för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas tjänstgöring som ordinarie lärare vid folkskola, skeppsgosseskola eller högre folkskola, tjänstgöring vid under offentlig kontroll ställt småskoleseminarium under den tid statsbidrag utgått till hans avlöande enligt bestämmelserna om statsbidrag till folkskollärares avlöande ävensom tjänstgöring såsom

föreståndare eller lärare vid skyddshem, som åtnjuter statsbidrag och antingen äger av Kungl. Maj:t stadfäst reglemente eller ock är av Kungl. Maj:t erkänt såsom allmän uppfostringsanstalt;

att annan övningslärare än lärare i trädgårdsskötsel må tillgodoräknas dels föregående tjänstgöring som ordinarie övningslärare vid högre allmänt läroverk eller högre lärarinneseminariet, dels ock den tid, han, efter vunnen kompetens till övningslärartjänst vid folkskoleseminarium, tjänstgjort som ordinarie övningslärare vid realskola, på det sätt att två års tjänstgöring vid sådan skola må räknas lika med ett års tjänstgöring vid seminarium; dock att övningslärare vid övergång från realskola till folkskoleseminarium, där tjänstgöringen omfattar minst lika många undervisningstimmar som vid realskolan, må omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg, att ingen löneminskning vederfares honom;

att lärare i trädgårdsskötsel må tillgodoräknas intill tio år av den tid, under vilken han före inträde å den nya lönestaten tjänstgjort vid folkskoleseminarium med åtnjutande av för full tjänstgöring stadgat arvode; samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension eller, vad angår övningsskollärare, bestämmelserna i reglementet för folkskolläraernas pensionsinrättning är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålets behöriga gång, åtnjutas av lärare i trädgårdsskötsel under en månad å tid av året, som av rektor bestämmes;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall, vad angår

annan befattningshavare än övningsskollärare, gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för de nya staternas ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; dock att annan övningslärare än lärare i trädgårds-skötsel, som med eller under år 1919 utnämnes till ordinarie befattning, skall vara underkastad de förändrade bestämmelser i berörda hänseenden, som under nämnda år kunna varda meddelade; samt

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall för övningsskollärare gälla vad i reglementet för folkskolläraernas pensionsinrättning är eller kan varda stadgat.

c) förklara,

att ovannämnda villkor och bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i fråga om de adjunkter, vilka tilläventyrs komma att uppföras å övergångsstat;

att i fråga om sistnämnda befattningshavare skall gälla, att adjunkt, manlig eller kvinnlig, må tillgodoräknas de tjänstår utöver tre, han eller hon, efter vunen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola, dock ej mer än tio år;

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid folkskoleseminarium, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser;

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig vare sig ny avlöningsstat eller övergångsstat och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stater tillkommande avlöningsförmåner; samt

att adjunkt, manlig eller kvinnlig, vilken icke varder uppförd på ny stat eller övergångsstat, skall, samtidigt som de nya staterna träda i kraft, uppföras å allmänna indragningstaten,

att å allmänna indragningsstaten uppförd befattningshavare skall bibehållas vid ej mindre honom eller henne enligt nu gällande bestämmelser tillkommande ordinarie avlöningsförmåner, varav befattningshavaren vid överflyttningen är i åtnjutande, än även honom eller henne vid 1918 års utgång tillkommande tillfällig löneförbättring; dock med skyldighet dels att, i händelse befattningshavaren, efter förflyttning till indragningsstaten, erhåller annan ordinarie befattning å rikets, riksdagens eller kommuns stat, i allo frånträda avlöningsförmånerna å indragningsstaten, såvida de understiga eller äro lika med de nya avlöningsförmånerna samt, därest avlöningsförmånerna å indragningsstaten överstiga berörda nya avlöningsförmåner, vidkännas mot de senare svarande avdrag, dels ock att, när befattningshavare, kvarstående å indragningsstaten, uppnått den för pension stadgade levnadsåldern, åtnöjas med pension å indragningsstat motsvarande den del av avlöningsförmånerna, som äro att hänföra till lön jämte ålderstillägg;

d) vid bifall till under a) föreslagna avlöningsförmåner ävensom i statsrådsprotokollet framlagt förslag angående inrättande av nya lärartjänster vid folkskoleseminarierna samt beredande av medel för uppvärmning, belysning, materiell m. m. för folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund och Falun, höja det ordinarie anslaget till folkskoleseminarierna med 656,815 kronor eller från 849,025 kronor till 1,505,840 kronor;

e) vid bifall till förslaget om överförande å ordinarie stat av medel till stipendier åt eleverna i parallellavdelningarna vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund och Falun, höja det ordinarie anslaget till stipendier för seminarieelever med 28,800 kronor eller från 150,225 kronor till 179,025 kronor;

kommande, vid bifall till vad sålunda hemställts, det gemensamma reservationsanslaget till folkskoleseminarierna att ökas från nuvarande 999,250 kronor med 685,615 kronor till 1,684,865 kronor;

f) till bestridande av hyresbidrag till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Karlstad och Umeå på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 6,200 kronor;

g) medgiva, att från och med år 1919 tills vidare, och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, hyresbidrag må utgå

vid folkskoleseminariet i Stockholm till ordinarie manlig lektor med 800 kronor, till ordinarie manlig adjunkt å övergångsstat med 600 kronor, till ordinarie lärare i teckning med 500 kronor, till ordinarie lärare i gymnastik med 500 kronor, till extra ordinarie ämneslärare, som tjänstgjort under fyra lästerminer vid folkskoleseminarium, allmänt läroverk eller annan under läroverksöverstyrelsens eller folkskolöverstyrelsens in-seende ställd läroanstalt, med 500 kronor och till extra ordinarie ämneslärare, som fullgjort sådan tjänstgöring under tio lästerminer, med 600 kronor, samt

vid folkskoleseminariet i Göteborg till ordinarie manlig lektor i första lönegraden med 700 kronor, i andra lönegraden med 850 kronor och i tredje lönegraden med 1,000 kronor, till ordinarie manlig adjunkt å övergångsstat i första lönegraden med 450 kronor, i andra lönegraden med 575 kronor samt i tredje, fjärde eller femte lönegraderna med 700 kronor, till ordinarie lärare i teckning med 300 kronor, till ordinarie lärare i gymnastik med 300 kronor, till vikarierande adjunkt å vakant tjänst med 450 kronor och till annan extra ordinarie ämneslärare med 300 kronor;

h) för sistberörda ändamål på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

V. Beträffande lärarpersonalen vid folk- och småskolor:

a) bestämma

att för ordinarie lärare vid folkskola avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 2,100 kronor för manlig och 1,900 kronor för kvinnlig lärare, vartill kunna, efter respektive 5, 10 och 15 år, komma

tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor för manlig och 200 kronor för kvinnlig lärare;

att för extra ordinarie och vikarierande folkskollärare avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 1,700 kronor för manlig och 1,500 kronor för kvinnlig lärare;

att för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd tills vidare med ömsesidig rätt till minst fyra månaders uppsägning, avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 1,200 kronor, vartill kunna, efter respektive 5, 10 och 15 år, komma tre ålderstillägg, vart och ett å 150 kronor; dock *att* härifrån må undantagas sådan oexaminerad lärare, som vid den nya löneregleringens ikraftträdande är berättigad till helt ålderdomsunderstöd eller som blivit antagen efter den 31 december 1907;

att för lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd på viss tid eller såsom vikarie, ävensom för sådan tills vidare anställd lärare, vilken ej kan komma i åtnjutande av nyss förordade avlöningsförmåner, avlöningen skall utgöra, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris, 1,000 kronor; samt

att för manlig lärare vid småskola och vid mindre folkskola ävensom manlig biträdande lärare vid folkskola, vilken blivit anställd före den 1 januari 1919, avlöningen skall utgå med 200 kronor utöver vad lärare tillhörande småskollärarkåren i allmänhet åtnjuter;

b) medgiva, *att* Kungl. Maj:t må åga utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmånens åtnjutande böra stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av omförmälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

e) godkänna följande grunder i fråga om utgående av statsbidrag till lärare vid folkskolor och småskolor:

I.

Till bestridande av kostnaderna för den vid folk- och småskolor anställda lärarpersonalens avlöning skall skoldistrikt av statsmedel erhålla bidrag, bestämt i förhållande till den lagstadgade kontanta avlöningen på sätt här nedan sägs, därvid skall iakttagas, att statsbidrag icke utgår för längre undervisningstid än åtta månader om året.

1. Statsbidraget utgår för år med ett belopp motsvarande

A) för ordinarie folkskollärare:

a) nio tiondedelar av grundlönen för kvinnlig lärare samt, om läraren är man, därutöver hela skillnaden mellan grundlönen för manlig och för kvinnlig lärare; samt

b) det eller de ålderstillägg, till vilka läraren må vara berättigad;

skolande dock härvid iakttagas

att, om läraren erhållit tjänstledighet för att, på grund av särskilt förordnande eller val, fullgöra of- fentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, det skall ankomma på Kungl. Maj:t att, med iakttagande av vad här nedan i mom. 2 sägs, bestämma, om och i vad mån bidrag av statsmedel skall till lä- rarens avlöning utgå;

att, om läraren erhållit tjänstledighet av annan anledning, än på grund av styrkt sjukdom eller för att på grund av särskilt förordnande eller val fullgöra of- fentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revi- sorer, statsbidrag till hans avlöning ej skall utgå, med mindre, därest ledigheten överskrider viss av Kungl. Maj:t bestämd maximitid, vederbörande folkskolinspek- tör vitsordat, att sådant må utan hinder av nämnda omständighet äga rum, eller, då folkskolinspektören icke

ansett sig kunna tillstyrka statsbidrags utgående till den tjänstledige lärarens avlöning, folkskolöverstyrelsens medgivande erhållits; samt

att, om läraren uppnått den för erhållande av hel pension stadgade levnadsåldern, statsbidrag till hans avlöning icke skall utgå, med mindre vederbörande folkskolinspektör vitsordat, att sådant må utan hinder av nämnda omständighet äga rum, eller, då folkskolinspektören icke ansett sig kunna tillstyrka statsbidrags utgående till sådan lärare, folkskolöverstyrelsens medgivande erhållits;

B) för extra ordinarie folkskollärare: nio tiondedelar av arvodet för kvinnlig lärare samt, om läraren är man, därutöver hela skillnaden mellan arvodet för manlig och för kvinnlig lärare;

C) för vikarie å ordinarie folkskollärartjänst och å extra ordinarie folkskollärartjänst:

a) om tjänsten är ledig eller om innehavaren av tjänsten åtnjuter tjänstledighet utan att statsbidrag utgår till hans avlöning: nio tiondedelar av arvodet för kvinnlig vikarie å tjänsten samt, om vikarien är man, därutöver hela skillnaden mellan arvodet för manlig och kvinnlig vikarie å tjänsten;

b) om innehavaren av tjänsten erhållit tjänstledighet för att, på grund av särskilt förordnande eller val, fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen. dess utskott eller revisorer: så stor del av vikariatsarvodet, som Kungl. Maj:t, med iakttagande av vad här nedan i mom. 2 sägs, för det särskilda fallet bestämt skola av statsmedel utgå; samt

c) om innehavaren av tjänsten eller, därest tjänsten är ledig, den, som under ledigheten uppehåller densamma, erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom: det belopp, som, utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien;

skolande statsbidrag till vikariens avlöning utgå för det fall, att till vikarie antagits redan pensionerad lärare, endast för så vitt folkskolinspektören vitsordar

vikariens lämplighet, samt för det fall, att vikarien icke avlagt för behörighet till tjänsten föreskriven examen, endast för så vitt folkskolinspektören vitsordar, att vikarie, som avlagt sådan examen, icke kunnat erhållas samt att vikarien befunnits duglig;

D) för lärare vid småskolor, lärare vid mindre folkskolor och biträdande lärare vid folkskolor, vilka blivit anställda tills vidare med ömsesidig rätt till minst fyra månaders uppsägning:

a) nio tiondedelar av grundlönen för småskollärare i allmänhet samt i de särskilda fall, där manlig lärare blivit anställd före den 1 januari 1919, den sådan lärare tillkommande särskilda avlöningsförhöjning; samt

b) det eller de ålderstillägg, till vilka läraren må vara berättigad;

skolande dock härvid iakttagas

att, om läraren erhållit tjänstledighet för att, på grund av särskilt förordnande eller val, fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, det skall ankomma på Kungl. Maj:t att, med iakttagande av vad här nedan i mom. 2 sägs, bestämma, om och i vad mån bidrag av statsmedel skall till lärarens avlöning utgå;

att, om läraren erhållit tjänstledighet av annan anledning, än på grund av styrkt sjukdom eller för att på grund av särskilt förordnande eller val fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, statsbidrag till hans avlöning ej skall utgå, med mindre, därest ledigheten överskrider viss av Kungl. Maj:t bestämd maximitid, vederbörande folkskolinspektör vitsordat, att sådant må utan hinder av nämnda omständighet äga rum, eller, då folkskolinspektören icke ansett sig kunna tillstyrka statsbidrags utgående till den tjänstledige lärarens avlöning, folkskolöverstyrelsens medgivande erhållits; samt

att, om läraren uppnått den för erhållande av helt ålderdomsunderstöd eller hel pension stadgade levnadsåldern, statsbidrag till hans avlöning icke skall

utgå, med mindre vederbörande folkskolinspektör vitsordat, att sådant må utan hinder av nämnda omständighet äga rum, eller, då folkskolinspektören icke ansett sig kunna tillstyrka statsbidrags utgående till sådan lärare, folkskolöverstyrelsens medgivande erhållits;

E) för lärare vid småskolor, lärare vid mindre folkskolor och biträdande lärare vid folkskolor, vilka blivit anställda på viss tid: nio tiondedelar av arvodet för sådana lärare i allmänhet samt i de särskilda fall, där manlig lärare blivit anställd före den 1 januari 1919, den sådan lärare tillkommande särskilda avlöningsförhöjning;

F) för vikarie å lärartjänst vid småskola, lärartjänst vid mindre folkskola samt biträdande lärartjänst vid folkskola:

a) om tjänsten är ledig eller om innehavaren av tjänsten åtnjuter tjänstledighet utan att statsbidrag utgår till hans avlöning: nio tiondedelar av arvodet för vikarie å tjänsten;

b) om tjänstens innehavare erhållit tjänstledighet för att, på grund av särskilt förordnande eller val, fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer: så stor del av vikariatsarvodet, som Kungl. Maj:t, med iakttagande av vad här nedan i mom. 2 sägs, för det särskilda fallet bestämt skola av statsmedel utgå; samt

c) om tjänstens innehavare eller, därest tjänsten är ledig, den, som under ledigheten uppehåller densamma, erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom: det belopp, som, utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien;

skolande statsbidrag till vikariens avlöning utgå för det fall, att till vikarie antagits redan pensionerad lärare, endast för så vitt folkskolinspektören vitsordar vikariens lämplighet, samt för det fall att vikarien icke avlagt för behörighet till tjänsten föreskriven examen, endast för så vitt folkskolinspektören vitsordar, att

vikarie, som avlagt sådan examen, icke kunnat erhållas, samt att vikarien befunnits duglig.

2. Vid bestämmandet av statsbidrag dels till avlöning åt sådan lärare, som erhållit tjänstledighet för att på grund av särskilt förordnande eller val fullgöra offentligt uppdrag eller bestrida befattning i statens tjänst eller tjänstgöra hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, dels till arvode åt den för honom förordnade vikarie skall hänsyn tagas därtill, att ingen ändring må komma att ske i fråga om det kontanta belopp, som det eljest åligger skoldistriktet att tillskjuta till avlöningen åt den lärare, som erhållit nämnda tjänstledighet.

II.

Som villkor för erhållande av statsbidrag enligt ovan angivna grunder skall gälla

1) att undervisningen vid skolan fortgår minst åtta månader om året, därest icke Kungl. Maj:t genom särskilt beslut medgivit inskränkning i den sålunda stadgade undervisningstiden;

2) att lärarens avlöningsförmåner, såväl den kontanta avlöningen som ock naturaförmånerna, fullt motsvara vad i sådant avseende stadgas; samt dessutom

3) om bidrag sökes till avlöning av lärare vid småskola: att småskolan motsvarar sådan skolas ändamål att meddela grundläggande undervisning;

4) om bidrag sökes till avlöning av lärare vid mindre folkskola: att den mindre folkskolan är inrättad under sådana förhållanden, som enligt folkskolestadgan göra densamma berättigad;

5) om bidrag sökes till avlöning av biträdande lärare vid folkskola: att folkskolan icke lider men därav, att biträdande lärare i stället för examinerad folkskol-lärare därvid är anställd; samt

6) om bidrag sökes till nyinrättad lärartjänst: att folkskolinspektören skall vitsorda tjänstens behövighet.

III.

1. För utbekommande av statsbidrag enligt förestående stadganden böra hinder ej möta därav,

att småskola, mindre folkskola, flyttande folkskola eller fast folkskola under kalenderåret med avseende å skolans art i vederbörlig ordning förändrats, i vilken händelse statsbidrag till det för varje fall bestämda belopp må utgå för de tider av året, då skolan under de särskilda formerna varit i verksamhet, dock med iakttagande av vad i mom. 2 här nedan säges om statsbidrag till avlönande av ordinarie och med sådan likställd lärare eller

att skola eller lärartjänst på grund av minskat barnantal eller skolväsendets omorganisation upphört under året eller ny skola eller ny lärartjänst inrättats under året och av sådan anledning undervisningen icke fortgått hela den stadgade tiden, i vilken händelse statsbidrag må utgå enligt vad i mom. 2 här nedan sägs, eller

att undervisningen vid skolan till följd av rådande smittosam sjukdom måst för någon tid inställas, eller

att vid förfall för lärare på grund av sjukdom eller vid inträffad ledighet undervisningen icke kunnat fortgå hela den för kalenderåret stadgade tiden, i vilken händelse statsbidrag må utgå för den tid, undervisningen bedrivits, såvida folkskolinspektören vitsordar, att vikarie ej kunnat erhållas.

2. Statsbidraget skall utgå för ordinarie folkskollärare samt lärare, som blivit anställda tills vidare, efter kalenderår och för övriga lärare efter läsår, och skall i följd härav, där lärares anställning börjar eller upphör under loppet av kalenderår, statsbidraget utgå: i förra fallet för varje månad, under vilken läraren det året innehaft anställning, med en tolvtedel, i senare fallet för varje månad, under vilken läraren det året tjänstgjort, med en åttendedel av det för år stadgade statsbidraget, med iakttagande dock av föreskrif-

ten här ovan, att statsbidrag icke utgår för längre undervisningstid än åtta månader om året.

IV.

I fråga om tillämpningen av de under I—III angivna grunder må det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som i detta avseende kunna befinnas erforderliga.

d) förklara,

att ordinarie folkskollärare, som tillsatts före den 1 januari 1919, ävensom lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken före den 1 januari 1919 erhållit den fastare anställning, som avses i § 24 mom. 3 och § 33 mom. 2 av folkskolestadgan, skall, därest han icke ingår på den nya löneregleringen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension eller åldersunderstöd enligt nu gällande bestämmelser; samt

att, i det fall att ordinarie folkskollärare eller lärare vid småskolor, lärare vid mindre folkskolor eller biträdande lärare vid folkskolor med sådan fastare anställning, som avses i § 24 mom. 3 och § 33 mom. 2 av folkskolestadgan, icke ingår på den nya lönestaten, statsbidraget till sådan lärares avlöning skall efter den 1 januari 1919 utgå efter hittills gällande grunder;

e) vid bifall till under a) framlagda förslag till avlöning för den vid folk- och småskolor anställda lärarpersonal ävensom under c) angivna grunder i fråga om statsbidrags utgående, höja följande i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslag, nämligen

anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från dess nuvarande belopp, 17,440,000 kronor, med 22,695,000 kronor till 40,135,000 kronor,

anslaget till avlöningsbidrag åt sjukvikarier för lärare vid folk- och småskolor från dess nuvarande belopp, 282,000 kronor, med 201,000 kronor till 483,000 kronor, samt

anslaget till befrämjande av folkundervisningen

bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar från dess nuvarande belopp, 225,000 kronor, med 75,000 kronor till 300,000 kronor.

VI. Beträffande lärarpersonalen vid högre folkskolor:

a) bestämma

att 1) lärarpersonalen vid sådana högre folkskolor, vilka hava en mera allmän läggning av sin praktiska undervisning, skall åtnjuta följande avlöningsförmåner:

rektor ett särskilt arvode av 300 kronor vid tvåklassig, 600 kronor vid treklassig och 800 kronor vid fyraklassig högre folkskola;

ordinarie manlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 500 kronor, 2,800 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg vart och ett å 400 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

ordinarie kvinnlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 350 kronor, 2,400 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

extra ordinarie eller vikarierande manlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,500 kronor; extra ordinarie eller vikarierande kvinnlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,300 kronor; vikarierande rektor särskilt arvode, uppgående till hälften av arvodet för ordinarie rektor vid skolan;

manlig lärare i gymnastik och i musik 90 kronor för varje veckotimme;

annan manlig timlärare 95 kronor för varje veckotimme;

kvinnlig lärare i gymnastik och i musik 85 kronor för varje veckotimme;

annan kvinnlig timlärare 90 kronor för varje veckotimme; samt

lärarinna i husligt arbete 75 kronor för varje veckotimme;

att 2) lärarpersonalen vid sådana högre folkskolor, vid vilka undervisningen enligt beslut av Kungl. Maj:t är inriktad på visst yrke eller viss yrkesgrupp, skall åtnjuta följande avlöningsförmåner:

rektor enahanda avlöningsförmåner, som ovan föreslagits;

ordinarie manlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 500 kronor, 3,100 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

ordinarie kvinnlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 350 kronor, 2,650 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

extra ordinarie eller vikarierande manlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,650 kronor;

extra ordinarie eller vikarierande kvinnlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,450 kronor;

vikarierande rektor särskilt arvode, uppgående till hälften av arvodet för ordinarie rektor vid skolan;

manlig lärare i gymnastik och i musik 90 kronor för varje veckotimme;

annan manlig timplärare 110 kronor för varje veckotimme;

kvinnlig lärare i gymnastik och i musik 85 kronor för varje veckotimme;

annan kvinnlig timplärare 100 kronor för varje veckotimme; samt

lärarinna i husligt arbete 80 kronor för varje veckotimme; samt

att, därest den årliga lärotiden i högre folkskola enligt det för skolan fastställda reglementet är längre än 36 veckor, lärare med full tjänstgöring skall för varje vecka därutöver äga utbekomma en trettiondesjättedel av den kontanta minimilönen;

b) medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att utfärda de

närmare villkor och bestämmelser, vilka i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmänens åtnjutande böra stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av omförmälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

c) föreskriva

att i fråga om utgående av statsbidrag till högre folkskolor skola, förutom vad angår själva organisationen och därmed sammanhängande eller likartade spørsmål, gälla följande grunder:

I.

Statsunderstöd till högre folkskola med en mer allmän läggning av sin praktiska undervisning utgår med 2,400 kronor för årsklass. Är årsklass delad i klassavdelningar enligt närmare angivna bestämmelser, utgår statsbidrag med samma belopp till varje sådan avdelning.

Utöver statsbidrag till årsklass eller klassavdelning utgå till varje högre folkskola av nu angiven art följande bidrag:

a) för varje manlig ordinarie lärare: 400 kronor;

b) för varje manlig extra ordinarie eller vikarie-
rande lärare med full tjänstgöring: 200 kronor;

c) för rektor: två tredjedelar av det för honom stadgade särskilda arvodet;

d) för varje ordinarie lärare: ett belopp, motsvarande de läraren tillkommande ålderstillägg;

e) för varje lärare, som vikarierar för ordinarie eller extra ordinarie lärare: om tjänstledigheten förorsakas av styrkt sjukdom, det belopp, som, utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien, och, om tjänstledigheten förorsakas av offentligt uppdrag, bestridande av befattning i statens tjänst eller tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, det belopp, som Kungl. Maj:t för det särskilda fallet bestämmer;

f) för lärare, som vikarierar för lärare, vilken uppehåller tillfälligtvis ledig lärarbefattning men erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom: det belopp, som, utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien.

II.

Till högre folkskola, där undervisningen enligt beslut av Kungl. Maj:t är inriktad på visst yrke eller yrkesgrupp, utgår statsunderstödet till årsklass med viss 2,650 kronor. Är årsklass delad i klassavdelningar enligt närmare angivna bestämmelser utgår statsbidrag med samma belopp till varje sådan avdelning.

Utöver statsbidrag till årsklass eller klassavdelning utgå till varje högre folkskola av nu angiven art följande bidrag:

- a) för varje manlig ordinarie lärare: 450 kronor;
- b) för varje manlig extra ordinarie eller vikarierande lärare med full tjänstgöring: 200 kronor;
- c) för rektor: två tredjedelar av det för honom stadgade särskilda arvodet;
- d) för varje ordinarie lärare: ett belopp, motsvarande de läraren tillkommande ålderstillägg;
- e) för varje lärare, som vikarierar för ordinarie eller extra ordinarie lärare: om tjänstledigheten förorsakas av styrkt sjukdom, det belopp, som utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien, och om tjänstledigheten förorsakas av offentligt uppdrag, bestridande av befattning i statens tjänst eller tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, det belopp, som Kungl. Maj:t för det särskilda fallet bestämmer;
- f) för lärare, som vikarierar för lärare, vilken uppehåller tillfälligtvis ledig lärarbefattning men erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom: det belopp, som, utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien;
- g) för lärare, vilken meddelar fackundervisning i ämne, som i det för skolan fastställda reglementet

betecknas såsom yrkesämne: för tillökning, enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas, av arvodet åt sådan lärare för högst sex veckotimmar inom varje klassavdelning i andra, tredje och fjärde årsklasserna högst 45 kronor för varje veckotimme.

III.

I fråga om tillämpningen av de ovan angivna grunder må det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, vilka i detta avseende kunna finnas erforderliga.

d) förklara,

att ordinarie lärare vid högre folkskola, vilken tillsatts före den 1 januari 1919, skall, därest han icke ingår på den nya löneregleringen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension enligt nu gällande bestämmelser,

e) vid bifall till vad som föreslagits ej mindre i fråga om avlöning till lärarpersonalen vid högre folkskolor än även beträffande grunder och villkor för utgående av statsunderstöd till ifrågavarande skolor, höja följande i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslag, nämligen

anslaget till understöd åt högre folkskolor från dess nuvarande belopp, 157,000 kronor, med 253,000 kronor till 410,000 kronor, samt

anslaget till bidrag till avlöning av vikarie för lärare vid högre folkskola från dess nuvarande belopp, 2,000 kronor, med 1,000 kronor till 3,000 kronor.

VII. Beträffande lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor:

a) bestämma

att lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor skall åtnjuta följande avlöningsförmåner:

rektor särskilt arvode av 1,000 kronor;

biträdande föreståndarinna, förutom avlöningsförmåner såsom ordinarie ämneslärare, särskilt arvode av 200 kronor;

ordinarie manlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 500 kronor, 3,300 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

ordinarie kvinnlig ämneslärare, förutom fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning, icke understigande 350 kronor, 2,800 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år;

extra ordinarie eller vikarierande manlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,900 kronor;

extra ordinarie eller vikarierande kvinnlig ämneslärare med full tjänstgöring arvode av 2,600 kronor;

vikarierande rektor särskilt arvode av 500 kronor;

vikarie för biträdande föreståndarinna, förutom avlöningsförmåner såsom ordinarie ämneslärare, särskilt arvode av 200 kronor;

manlig timlärare i läsämne: 105 kronor för varje veckotimme;

kvinnlig timlärare i läsämne: 95 kronor för varje veckotimme;

manlig lärare i teckning, i musik, i gymnastik: 90 kronor för varje veckotimme;

kvinnlig lärare i teckning, i musik, i gymnastik: 85 kronor för varje veckotimme;

manlig lärare i slöjd: 80 kronor för varje veckotimme; samt

kvinnlig lärare i huslig ekonomi, i kvinnligt handarbete och i slöjd: 75 kronor för varje veckotimme; ävensom

b) medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken departementschefen i statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning, torde för sagda avlöningsförmånens åtnjutande böra stadgas, ävensom de närmare föreskrifter, vilka för tillämpning av oförmälda villkor och bestämmelser eller i övrigt kunna anses erforderliga;

e) föreskriva,

att i fråga om utgående av statsbidrag till kommunala mellanskolor skola, förutom vad angår själva organisationen och därmed sammanhängande eller likartade spörsmål, gälla följande grunder:

I.

Statsunderstöd till kommunal mellanskola utgår med 11,200 kronor för år samt därutöver med ett belopp av 2,800 kronor för år till parallellavdelning av årsklass, dock att sådant understöd må utgå till högst så stort antal parallella klassavdelningar, som uppkommer vid iakttagande därav, att minst 30 lärjungar komma på varje sådan avdelning inom årsklassen, innan ny klassindelning upprättas inom densamma. Härjämte må skola, däri flickor undervisas, kunna erhålla ett särskilt understöd till undervisning i huslig ekonomi, ej överstigande 600 kronor för år.

Härförutom skola till varje kommunal mellanskola utgå följande bidrag:

a) för varje manlig ordinarie ämneslärare: 500 kronor;

b) för varje manlig extra ordinarie eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring: 300 kronor;

c) för rektor: två tredjedelar av det för ifrågasvarande befattningshavare stadgade särskilda arvodet; för biträdande föreståndarinna: det till henne utgående särskilda arvodet;

d) för varje ordinarie ämneslärare: ett belopp, motsvarande de läraren tillkommande ålderstillägg;

e) för varje lärare, som vikarierar för ordinarie eller extra ordinarie ämneslärare: om tjänstledigheten förorsakas av styrkt sjukdom, det belopp, som utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien, och, om tjänstledigheten förorsakas av offentligt uppdrag, bestridande av befattning i statens tjänst eller tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer, det belopp, som Kungl. Maj:t för det särskilda fallet bestämmer; samt

f) för lärare, som vikarierar för lärare, vilken uppehåller tillfälligtvis ledig lärarbefattning, men erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom: det belopp, som utöver vad den tjänstledige läraren av sin avlöning avstått, erfordras till arvode åt vikarien.

II.

I fråga om tillämpningen av ovan angivna grunder, må det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, vilka i detta avseende kunna befinnas erforderliga.

d) förklara, att ordinarie lärare vid kommunal mellanskola, vilken tillsatts före den 1 januari 1919, skall, därest han icke ingår på den nya löneregleringen och därvid fästade villkor och bestämmelser, åtnjuta avlöning och pension enligt nu gällande bestämmelser;

e) vid bifall till vad som föreslagits ej mindre i fråga om avlöning till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor än även beträffande grunder och villkor för utgående av statsunderstöd till ifrågavarande skolor, höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala mellanskolor från dess nuvarande belopp, 340,000 kronor, med 342,000 kronor till 682,000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *O. M. Strömberg*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, *O. Bergqvist*, *C. G. Ekman*, *H. G. W. Wrangel*, *A. C. Lindblad*, *A. Pers*, greve *N. F. Posse*, *J. S. Almer* och *E. A. R. Lillienau* samt

från andra kammaren: herrar *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *C. Persson* i Stallerhult, *J. Jönsson* i Revinga, *O. H:son Waldén*, *G. Odqvist*, *C. R. Jansson* i Falun, *K. A. Tengdahl*, *O. Bäckström*, *O. Nilsson* i Örebro och *K. A. W. Björck*.

Reservationer.

I. Beträffande grunder för kvinnas anställning vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier:

av herrar *O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson*, greve *N. F. Posse, H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult och *G. Odqvist*, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»I fråga om — — — — kvinnliga adjunksbefattningar.

Departementschefen grundar sin ståndpunkt på uppfattningen om en fri och öppen tävlan mellan män och kvinnor om nu ifrågavarande slag av befattningar. De tjänster, beträffande vilka meningsskiljaktighet rått i vad mån kvinnor kunna anses lämpade för desamma, äro lektoraten vid de högre allmänna läroverken och de manliga folkskoleseminarierna ävensom rektorsbefattningarna vid statssamskolorna. Utskottet kan ej annat än för sin del hysa allvarliga betänkligheter i fråga om ett öppnande av dessa tjänster för kvinnor. Utan att i någon mån vilja bestrida kvinnans förmåga att på ett tillfredsställande sätt meddela teoretisk undervisning på skolans alla stadier måste utskottet ställa sig i hög grad tveksamt i fråga om kvinnas lämplighet som handledare av den till en mera mogen ålder komna manliga ungdomen liksom ock ifråga om kvinnans förmåga att upprätthålla disciplinen bland ynglingar på gymnasie-stadiet. Kvinnans förmåga i detta avseende är i varje fall alldeles oprövad, och anser utskottet, att först en samlad erfarenhets vittnesbörd i denna sak bör avvaktas, innan något steg tages i antydd riktning. En sådan erfarenhet synes utskottet bäst kunna vinnas, därest man följer de linjer, som av löneregeringskommitténs majoritet angivits i denna fråga. Som bekant undervisa adjunkter i viss utsträckning på det gymnasiala stadiet; därest nu kvinna erhåller behörighet till adjunksbefattningar — vilket utskottet anser lämpligt — torde härigenom ock tillfällen vinnas att kunna iakttaga och pröva, i vad mån hon kan anses lämpad som

handledare jämväl av en mera mogen manlig ungdom. Befinnes det därvid, att hennes lämplighet i detta avseende vinner allmänt erkännande, torde ovan angivna betänkligheter böra få vika; att emellertid nu med ens taga detta steg fullt ut anser utskottet ej vara med skolornas bästa förenligt.

Utskottet anser följaktligen försiktigheten bjuda att tillsvi vidare ej öppna lektorstjänsterna vid de högre allmänna läroverken eller de manliga folkskoleseminarierna eller rektorsbefattningarna vid statssamskolorna för kvinnor. Mot kvinnors tillträde till övriga lärartjänster har utskottet intet att erinra.

Kungl. Maj:ts förslag — — — — — väckta motionerna. »
samt att utskottet förty bort under ifrågavarande avdelning hemställa,

att riksdagen må
dels medgiva, att infödd svensk kvinna må kunna
av Konungen i stadgad ordning utnämnas och befordras
till

rektor vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt
folkskoleseminarium,

lektor vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt
folkskoleseminarium, samt

adjunkt vid allmänt läroverk;

dels ock föreskriva, — — — — —

— — — — — finner det nödigt.

av herr *O. Bergqvist*, som ansett,

att utskottet bort hemställa, att riksdagen må medgiva, att infödd svensk kvinna må kunna av Konungen i stadgad ordning utnämnas och befordras till

rektor vid högre lärarinneseminariet, kvinnligt folkskoleseminarium
och statssamskola,

lektor vid högre lärarinneseminariet och kvinnligt folkskoleseminarium, samt

adjunkt vid allmänt läroverk;

II. Beträffande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken:

av herrar *O. M. Strömberg*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, greve *N. F. Posse*, *H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult och *G. Odqvist*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma

att lärarpersonalen vid de allmänna läroverken
skall i avlöning åtnjuta

rektor vid högre allmänt läroverk — — — —

ersättning därför;

rektor vid realskola — — — — ersättning därför;

rektor vid provårsläroverk — — — — för år;

lektor 5,800 kronor — — — — å 500 kr.,

manlig adjunkt 4,300 kronor — — — —

vikarierande lärarinna i kvinnligt handarbete 75
kronor för veckotimme;

att ordinarie övningslärare — — — —

6 veckotimmar;

att ytterligare tjänstgöring — — — —

12 veckotimmar;

att, där särskilda — — — — undervisning;

att övningslärare skall — — 4:e avlöningsgraden

att pensionsunderlaget skall utgöra

för rektor vid högre allmänt läroverk 5,600
kronor;

för rektor vid realskola 4,600 kronor;

att högsta pensionsunderlaget — — — —

3,000 kronor;

att, om befattningshavare — — — —

befullmäktigad rektor;

att för ordinare — — — — för pensionstagandet;

att övningslärare, — — — —

pensionsbestämmelser; samt

att extra ordinarie — — — —

tillkommande arvode;

b) — — — —

c) — — — —

d) — — — —

f) — — — —

g) — — — —

av herrar *O. Bergqvist* och *W. Bäckström*, som yrkat bifall till herr Bergqvists motion nr 183, i vad den avser ortstillägg åt lärare vid de allmänna läroverken i Västerbottens och Norrbottens län;

av herr *O. Bergqvist*, som yrkat bifall till sin motion nr 185, i vad den avser ålderstillägg för ämneslärare vid de allmänna läroverken.

III. Beträffande lärarpersonalen vid högre lärarinneseminariet:

av herr *O. Bergqvist*, som yrkat bifall till sin motion nr 185, i vad den avser ålderstillägg för ämneslärare vid högre lärarinneseminariet.

IV. Beträffande lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna:

av herrar *O. Bergqvist* och *W. Bäckström*, som yrkat bifall till herr Bergqvists motion nr 183, i vad den avser ortstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna i Västerbottens och Norrbottens län:

av herr *O. Bergqvist*, som yrkat bifall till sin motion nr 185, i vad den avser ålderstillägg för ämneslärare vid folkskoleseminarierna.

V. Beträffande lärarpersonalen vid folk- och småskolor:

av herrar *A. Pers*, *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *C. Persson* i Stallerhult och *G. Odqvist*, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag — — — begynnelseavlöning till 1,200 kronor.

Då departementschefen frångått det förslag, som av löneregleringskommitténs majoritet framlagts, och anslutit sig till den reservationsvis inom kommittén hävdade uppfattningen, har utskottet funnit skäl kunna andragas för en sådan ståndpunkt. Emellertid har utskottet icke sett sig övertygat om lämpligheten att vidtaga en höjning av ålderstilläggens belopp utöver vad såväl kommittén som ifrågavarande reservanter tänkt sig. Utskottet får följaktligen förorda, att den kontanta avlöningen för lärare, som är anställd tills vidare, bestämmes till 1,200 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kronor.

De i detta avseende motionsvis gjorda yrkandena har utskottet följaktligen icke ansett sig kunna biträda.

I avseende a avlöningen — — — — —

erforderliga övergångsbestämmelser i ämnet.

I det föregående har utskottet tillstyrkt en avlöningsförhöjning för manliga lärare vid småskolor m. fl., och har utskottet samtidigt därmed tillkännagivit, att enligt utskottets mening någon ökning av vederbörande anslag ej torde vid bifall härtill anses vara erforderlig.

Utskottet har här förut förordat en sänkning av avlöningsförmånera för småskollärare i förhållande till vad Kungl. Maj:t föreslagit. Vid bifall till detta utskottets förslag skulle förslagsanslaget till lönetillägg åt lärare vid folkskolor och småskolor komma att höjas från nuvarande belopp, 17,440,000 kronor, med 21,795,000 kronor till 39,235,000 kronor, förslagsanslaget till avlöningsbidrag — — — — — 300,000 kronor.»

samt att utskottet förty bort under ifrågavarande avdelning hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma

att för ordinarie lärare — — — — för kvinnlig
lärare;

att för extra ordinarie — — — — kvinnlig lärare;

att för lärare vid småskola — — — — 1,200
kronor, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år
komma tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kronor;
dock att — — — — 31 december 1907;

att för lärare vid småskola — — — — 1,000
kronor; samt

att för manlig lärare vid småskola — — — —
åtnjuter;

b) — — — — —

c) — — — — —

d) — — — — —

e) vid bifall till under a) framlagda förslag — —
— — — — — ordinarie förslagsanslag, nämligen

anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor
och småskolor från dess nuvarande belopp 17,440,000
kronor, med 21,795,000 kronor till 39,235,000 kronor,
anslaget till avlöningsbidrag — — — — 483,000
kronor, samt

anslaget till befrämjande — — — — 300,000
kronor.

av herrar *O. Bergqvist* och *W. Bäckström*, som yrkat bifall till herr Bergqvists motion nr 183, i vad den avser ortstillägg åt lärare vid folk- och småskolor i Västerbottens och Norrbottens län;

av herr *W. Bäckström*, som yrkat bifall till sin motion nr 397 angående höjning av ålderstilläggen åt ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola och lärare vid småskola m fl. utöver vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit:

av herrar *O. Bergqvist*, *O. H:son Waldén* och *W. Bäckström* i fråga om avlöningsförmåner för pensionerad folkskollärare, som tjänstgör såsom extra ordinarie eller vikarierande lärare.

VII. Beträffande lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor:

av herrar *O. Bergqvist* och *W. Bäckström*, som yrkat bifall till herr Bergqvists motion nr 194 angående beredande av ortstillägg åt lärare vid de kommunala mellanskolorna i Västerbottens och Norrbottens län.